

MAGYAR LAPO

+ 3 lei

Taxa postală plătită în
aprobării Gen. P.

Dr. Kamaszetter Róbert urnak
Disztér 1-2. BUDAPEST

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 173 (1615) szám * Csütörtök, 1937 szeptember 2

Főmunkatárs:
dr. Gyáriás Elemér

Véget ért a kisantant állandó tanácsának értekezlete

Az értekezletről kiadott hivatalos közlemény bizik abban, hogy Európára a nyugalom napjai következnek. — A magyar követ tárgyalásai a kisantant külügyminiszterekkel

Bucuresti. Saját tud. Kedden este véget értek Sinaiban a kisantant külügyminisztereinek kétnapos tanácskozásai. A tanácskozásokkal kapcsolatosan ezzel az alkalommal olyan nagyjelentőségű események történtek, melyek valószínűleg messze kihatással lesznek a kisantant országoknak szomszédai iránti politikájára.

A közép-európai sajtó általában nagy meglepetésként jegyzi fel, hogy Bárdossy bucaresti magyar követ felkereste Sinaiban a három szövetséges ország külügyminisztereit, akikkel beható eszmecsere folytatótt az időszaki kérdésekről. Az „Adeverul” Bárdossy sinaiai útjában a magyar kormány azon elhatározásának kifejezését látja, hogy felhagy

eddig elzárkózási politikájával. A magyar kormány eddig ismeretesen nem tárgyalt a kisantant politikai államesoporttal. A konferencia körében derüléssel tekintenek Bárdossy tanácskozásainak kimenetelére és azt a meggyőződésüket hangsúlyozzák, hogy a magyar fegyverkezéssel kapcsolatosan a kisantant államok érdekei megfelelő biztosítékokat nyernek.

Tárgyalta a sinaiai értekező a Róma—Belgrád—Bucuresti új légivonal kérdését is. Stojadinovics és Antonescu kedden fogadta Ugo Sola bucaresti olasz követet is, aki Pellegrini olasz repülő tábornok kíséretében jelent meg a jugoszláv és román külügyminiszternél.

Jugoszláv lapvélemény a magyar követ tárgyalásairól

Belgrádból jelentik: A jugoszláv kormány félhivatalos szócsöve, a „Vreme” szerda reggeli számában — nyilván sugalmazott — vezércikket közöl, melyben megállapítja, hogy a Sinaiban kialakult felfogás szerint Bárdossy magyar követnek a kisantant-külügyminiszterekkel folytatott tanácskozásai azt mutatják, hogy Magyarország és a kisantant viszonyában sikerült tuljutni a mélypontra és lényegesen megjavítani a légkört. Ez az oka bizonyára annak is, hogy az értekezletről kiadott hivatalos zárójelentésben ezúttal nincs egyetlen barátságatlan szó sem Magyarország címére. Stojadinovics békepolitikája, mely valamennyi

szomszédállammal a békés kapcsolatok megteremtését célozza, Hodzsa Milán dunai gazdasági összefogásra irányuló terve és Tatarescu politikája nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy most már számolni lehet Magyarországgal és a kisantant egymásközötti kapcsolatainak normalizálására. Ha a sinaiai értekezletnek valóban sikerült lehetővé tenni a Jugoszláviához való kapcsolatok végleges rendezését, akkor nyugodtan lehet állítani, hogy a sinaiai értekező rendkívül fontos konferenciaként fog szerepelni a történelem lapjain — fejezi be cikkét a jugoszláv félhivatalos.

Hivatalos közlemény a Kisantant tanácskozásairól

Bucuresti. Saját tud. A Kisantant tanácskozásainak befejezése után, kedden este hivatalos közleményt adtak ki az értekezletről a sajtónak, mely a következőket tartalmazza:

A tanácskozások során, amelyeket a három állam külügyminiszterei úgy az általános nemzetközi helyzetre, mint pedig az őket közvetlenül érdeklő kérdésekre vonatkozólag folytattak, megállapították, hogy a megbeszélések tárgyát képező valamennyi kérdésben teljesen egybehangzó felfogás uralkodik közöttük s megállapodtak abban is, hogy folytatni fogják a Kisantant akcióját szövetségük és a tagállamok párhuzamos érdekeinek megfelelően. A Kisantant el van tökéltve, hogy hű marad a 17 éve folytatott politikájához. A három miniszter meglepéssel állapította meg, hogy noha vannak aggasztó tények, az európai nemzetközi helyzet javulásának tünetei remélhetően engednek, hogy a nyugalom időszaka következik Európában, ami biztosítani látszik a békét. Bármint alakuljon is azonban a jövő helyzet, a Kisantant állandó tanácsa el van határozva, hogy semmi erőfeszítést sem kímél ama akciók tá-

mogatásában, amelyeknek a célja a béke megerősítése.

A nemzetközi helyzet javításával különösen el van határozva az állandó tanács, hogy ugyanolyan tevékenyen, mint a múltban,

folytassa az együttműködést a Népszövetséggel, úgy politikai, mint gazdasági téren.

Ujból kifejezésre juttatja álláspontját, amely szerint nincs helye a paktum módosításának, sőt a jövőben inkább bizonyos módosításokat kell szemelölt tartani, amelyek az alap-egyezmény ama intézkedéseinek alkalmazását teszik lehetővé, amelyek a múlt tapasztalatainak felhasználásával biztosítanak az intézmény megerősödését. Ami az új locarnoi egyezmény megkötésére irányuló tárgyalásokat illeti, az állandó tanács megmarad azon álláspontján, hogy semmiféle új egyezmény nem járulhat hozzá hathatósan egy európai békerendszer felállításához, csak ha azt olyan biztonsági rendszerrel hozzák összhangba, amely egyidejűleg biztosítaná a békét másutt is.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

Az iskolai beiratások

Szeptember elsejétől tizedikéig nevezetes napjai lesznek a tanulóköteles gyermekeknek, azok szülőinek és az iskoláknak. Ezeken a napokon kell végbemenniük az új tanévre való iskolai beiratásoknak, melyek az elemi iskola tekintetében minden hetedik életévét elért gyermekre nézve kötelezők. Különösen tehát az elemi iskolások tekintetében a szülőknél szigoros teendőik vannak, melyeket lelkiismeretesen végre kell hajtaniuk. Sem időben, sem gondban és utánjárásokban nem szabad semmi áldozattól visszariadniuk, hogy gyermekeik megfelelő beiratását kellően biztosítsák.

A gyermekek beiratására két kötelező indíték van; egyik az állam törvénye, másik a szülők vallási törvénye. A két törvényt annál könnyebben össze lehet egyeztetni, mert az állami törvény is szabaddá teszi, hogy a szülők a maguk egyháza által fenntartott iskolákba, illetve a maguk anyanyelve szerinti oktatásra irathassák be gyermekeiket. Az állami törvény lényegében véve csak azt az alapelvet kívánja gyakorlatilag megvalósítani, hogy az analfabétizmust (az írás és olvasás tudatlanságát) a nép között megszüntesse, s így minden iskoláskorban levő gyermeket az elemi oktatásban tényleges részvételre szorítson rá. A tankötelesség mindenki részéről való pontos teljesítése az, amit az állami törvény akar.

Ehhez képest a hitvallásos és saját anyanyelvű iskolákba való beiratkozás nemcsak szabad, hanem még az állami törvény helyes értelmezése szerint is kötelesség. Az analfabétizmus megszüntetése ugyanis minden népnek csak a saját anyanyelvén történhetik legcélszerűbben, leggyorsabban és legeredményesebben. Aztán egy gyermek írni-olvasni tudása nem is lehet tökéletes, ha éppen a saját anyanyelvén hiányzik. Mert ha akármilyen más nyelven írni-olvasni tudó is, de éppen azon a rá nézve legfontosabb nyelven nem az, amelyiket az élete rendes folyásában, otthon és a környezetében leginkább használ: akkor éppen a legfontosabb szellemi területen ő bizony analfabéta marad. Az analfabétizmus tehát az államnyelvtől eltérő más anyanyelvűeknél általános lenne, ha nem a saját anyanyelvű iskolákban tanulnának meg írni és olvasni.

A magunk anyanyelvén való oktatást csak hitvallásos iskoláink folytatják rendszeresen és így az állami törvényeknek az analfabétizmus elleni irányát is csak ők tudják tökéletesen megvalósítani. Ebben a megvilágításban is a szülők felismerhetik, hogy azokba a hitvallásos iskolákba kell adniuk gyermekeiket, amelyek a saját anyanyelvükkel egyenlőek. A magánoktatási törvény 35. szakasza ezt a saját anyanyelvi jogot világosan megállapítja. Az illető törvényszakasz így szól: „A hitvallásos iskolákban, amelyeket olyan tanulók látogatnak, akiknek anyanyelve más, mint az állam nyelve, az előadási nyelvet az iskolafenntartó hatóság állapítja meg. Ilyen iskolákba csak azokat a növendékeket lehet felvenni, akiknek anyanyelve ugyanaz, mint az előadási nyelv.” — E törvényes rendelkezésből világosan kivehető, hogy valláskülönbségre való tekintet nélkül minden magyar anyanyelvű gyermek fölvehető az olyan hitvallásos iskolába, amelyet magyar előadási nyelvűnek állapított meg a fenntartó egyházi hatóság.

Az elmúlt évek során a szülőkre nézve

sok alkalmatlanságot idézett elő a beiratkozásoknál, hogy egyes helyeken, sőt egész megyékre kiterjedően is az állami iskolák igazgatói félremagyarázóan fogták fel hatáskörüket. A törvény ugyanis előírja, hogy akik hitvallásos iskolákba adják gyermekeiket, azok erről a tényről *bélyegmentes* nyilatkozatot adnak az illető hely állami iskolája igazgatójához, s az igazgató bizonyítványt (ugynevezett „dovada“-t) ad a nyilatkozat átvételéről. Ez az eljárás szükséges annak a nyilvántartására, hogy a tankötelesek valamely iskolába csak ugyan beiratkoztak, s ha nincsenek is az állami iskolákban, de más iskolákban ott vannak és nem vonták ki magukat a tankötelesség alól. Egyes állami igazgatók azonban úgy értelmezték a maguk hatáskörét, hogy felülvizsgálhatják, vajjon a gyermek beadható-e a hitvallásos iskolákba, s több esetben megtagadták az ugynevezett „dovada“ kiadását, ezzel akarván megakadályozni a hitvallásos iskolákba való fölvételt.

Az ilyen eljárással szemben az iskolai főhatóságok, vagyis a közoktatásügyi minisztérium és az iskolafenntartó egyházak között bizonyos elvek már tisztázódtak. Így nevezetesen az, hogy a hitvallásos iskolákba való beiratásnak nem lehet akadályozó az, ha az állami iskolai igazgató nem ad „dovada“-t. Ezt sem törvény, sem rendelet nem minősíti a beiratás előfeltételének. A szülőnek csak azt kell bizonyítani, hogy eleget tett az állami iskolai igazgatónál a maga bejelentési kötelezettségének. Ha nem kapott erre nézve az állami iskolai igazgatótól bizonyítványt, akkor ajánlott levélben is el kell küldeni neki az iskolai beiratásról szóló nyilatkozatot, s két tanu előtt jegyzőkönyvet kell fölvenni e nyilatkozat postára adásáról. Ilyen bizonyítással pótolható, ha a „dovada“ kiadására késlekedik, vagy egyéb nehézségekbe ütközik.

A „dovada“ kiadásának a megtagadása különben legtöbb esetben az ugynevezett névelmezésre volt visszavezethető. Tudniillik a magánoktatási törvény 8. szakasza kimondja, hogy: „a román eredetű állampolgárok, akik azonban elvesztették anyanyelvüket, gyermekeiket csak román előadási nyelvű iskolákba irathatják be.“ Ebből a rendelkezésből azonban csak a *kétségtelenül* román eredetű szülőkre nézve vonható következtetés, de nem azokra, akikkel szemben csak vitatják az ilyen eredetet. Ugyanis erre nézve maga a bucaresti Semmitőszék mondotta ki, hogy a tanügyi hatóságok nem kaptak rendelkezési, illetve döntési jogot egyesek román eredetűségének a megállapítására. Ha a szülő nem ismeri el a román származást, ennek ellenkező-

jét, a Semmitőszék szerint, a közoktatásügyi minisztériumnak, vagy szerveinek bíróság előtt kell bizonyítania, s így bírósági megállapítást kell kieszközölnie. Addig pedig irányadó az, hogy a szülő és gyermeke magát milyen nemzetiségének tartja. A szülő erről a nemzetiségi öntudatról a községi előjáróság, vagy két tanu által aláírt, vagy éppen közjegyzőleg hitelesített nyilatkozatban adhat vallomást, mely elegendő arra, hogy az az iskola írja be gyermekét, amelyik a saját vallomása szerinti anyanyelven tanít.

Ilyen öntudatos helytállás a családok ed-

digi belső életének és zavartalanságának az érdekét is szolgálja. Már pedig a társadalom belső békéje függ attól, hogy a családok életében a gyermekek iránti gond és szeretet zavartalanul maradjon, s kifejttesse a maga áldásos hatását. Az iskolai beiratások ilyen nagy vonatkozásokat mozgatnak meg s azok jó, vagy téves intézése nemcsak egy tanúvra hat ki, hanem népünk jövődjére is. Szülőknél és iskoláknál tehát ezt kell lelkiismeretükben hiven átérezniök, mikor most tíz napon keresztül az iskolai beiratkozásokkal kell törődniök.

Csoportok és különvonatok indulnak Romániából a budapesti Őszi Vásárra

Rengeteg kedvezmény vár a látogatókra

Budapestről jelentik: Csütörtökön, szeptember 2-án nyílik meg méltó ünnepek között az ezidei Lakberendezési és Háztartási Őszi Vásár, amely tudvalevően ezuttal országos kézművesipari kiállítással is bővült. A kiállítás természetesen már teljesen készen áll a megnyitásra és azok a benfentesek, akik már láthatták, valóságos csodákat mesélnek művészi szépségéről és páratlan gazdagságáról. A rendezőség csak most közölte a nyilvánossággal, hogy a feláru utazási és vizumkedvezményeken felül Budapesten kedvezményes villanvosjegyeket, továbbá gyógy- és strandfürdő, színházak, muzeumok és egyéb hasonló helyek látogatására, kedvezményes utalványokat tartalmazó jegyfuzetet bocsát pénztárainál az utazási igazolvánnyal érkező látogatók rendelkezésére.

A kiállítást rendező Országos Iparosgyesülethez beérkezett jelentések szerint az Európa utazási iroda Bucurestiből különvonatot szervez

a vásár látogatói részére; Bucurestiből, Clujról és Brasovból a romániai kézművesipari szervezetek csoportosan érkeznek a kiállítás megtekintésére, a határmenti városokból a kiállítás ideje alatt lebonyolításra kerülő sportesemények látogatására ugyancsak különvonatok indulnak Budapestre. Ez utóbbi vonatok utasai már lakóhelyükön, a Wagons Lits Cook utazási iroda fiókjainál kedvezményes belépőjegyeket kaphatnak az őszi vásár és kiállítás megtekintésére.

Nem volt még eddig őszi vásár, amely a siker ekkora reményével nézett volna a megnyitás elé és amely iránt ekkora érdeklődés nyilvánult volna meg európaszerte, mint a kézművesiparnak most megnyitandó óriási kiállítása.

* **Beiratás a turdai Katolikus Nőszövetség háztartási tanfolyamára.** A tanfolyam anyaga: polgári konyha, éttermi, intézeti, kórházi, diéta főzés, gyümölcs- és zöldségfélék konzerválása, fehérnemű- és ruhavarrás és gondozás, szövés, kertészet, egészségügy és gyermekgondozás. Mi, amikor leányaink elhelyezése oly nagy probléma, e tanfolyam a családok javát tartja szem előtt és oly kiképzést ad nekik, melynek segítségével bármilyen helyzetben megfelelő munkakörre találhatnak és biztosíthatják megélhetésüket. Felvételre jelentkezhetnek 7 elemi vagy 4 középiskolát végzett növendékek, bennlakás kötelező. Évi tandíj 2000 lei. Beiratási díj 500 lei, házi ellátás 1200 lei. A tanfolyam október 11-től június 1-ig tart. Felvételre jelentkezni lehet a Katolikus Nőszövetség Elnökségénél, Cuij, Str. Regala 12. Bővebb felvilágosítást a Nőszövetségtől kapható tervezet nyújt.

Élet — regény.

Hét ős, egy tavasz

Hét asszony-élet, hét ős, kézdelmes élet mutatja be az író: NAGY ÉDA, finom megfigyeléssel és sok közvetlenséggel egy fiatal leány napsugaras boldog életét. A műnek kapcsán.

Ara 35 lei és portó.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

Amikor még önkéntes voltam

Írta: Paulusz Ferenc

Életemnek huszonegyedik tavasza Sz... ódon falai között állomásozó ...-ik vadászvezet mündérijában, mint kintlakó önkéntesre, talált reám. A kintlakás kedvezményét, jólsikerült, önkéntesi alapvizsgámon kívül, annak a levélnek köszönhettem, amelyben atyám a századom parancsnokát hangsúlyozottan biztosította arról, hogy:

„... önkéntes fiam ott a Tántijánál, Armankó Dávidéknál lakhatna, aki gyermektelen özvegy-asszony és aki — biztosíthatom Önt — katonai fejelemmel fogja körülvenni.“

(Köztünk maradjon: a levelet az én sugalmazásomra egyik kebelbarátom írta és a „Tánti“ személyében unokaöcsém rejtőzködött, aki az itteni gimnázium VII. osztályának szép remények-re jogosított tanulója volt.)

Az unokaöcsés egy Franz von Gussbeth nevű zász polgár családjánál lakott a Cérna-utcában. A derék ember először hallani sem akart arról, hogy bérlője egy önkéntessel ossza meg a szobáját. Valami katonai iszonyban szenvedett azóta, amióta őt leánya a nyakán vénült annak ellenére, hogy egyidőben házában csak úgy rajzottak az önkéntesek. Csak későn eszmélt annak tudatára, hogy az élénk katonai látogatások nem annyira leányainak, mint felesége főzjének szólnak. Gussbeth azóta Sz... legelkeseredettebb pacifistája. De nem azért voltam én önkéntes és családomban nem azért voltak hősök, hogy visszaradjak Gussbeth önkéntesi gyűlöletétől. Amj a családom őseit illeti, felhoztam példának az egyik nagybácsimat, aki Bem apó oldalán akart harcolni és csak az utolsó pillanatban sikerült

dédnagyülemnek tervéről — tekintettel kiskorú voltára — lebeszélőnek.

Elég az hozzá, hosszú rábeszélésem után kapitulált az öreg zász. Figyelmembe ajánlotta azonban a következőket:

— Önkéntes ur! A kapu éjszaka zárva van. S ha elfelejti a kulcsot magához venni és ennek következtében arra vetemedik, hogy a kapun át-mászék, avagy engem álomban fekkölt, akkor le is ut, fel is ut.

— De ha mégis elfelejtem a kapukulcsot, akkor mit csináljak?

— Háljon az utcán! — hangzott a fellebbezhetetlen ítélet.

Félve emeltem szememet a kapura. S megmertem volna esküdni, hogy ez a korhadt alkotmány, még a Botond által bevett kapu maradványából maradt, dicső emlék gyanánt az utókor számára.

— Fő, hogy megvan a lakásom! — gondoltam magamban és a következő percben már elfelejtettem mindent! Még a kapukulcsot is. Csak egy valamit nem. Azt, hogy ezentul minden este a Médihez mehetek.

Hogy ki volt a Médi? A szerelmem! Egy üde, napsugaras és kedves teremtes! Apja valamelyik közjegyzőnél volt mindenes. Anyja pedig egy vidám asszonyka, akinek kedvességén kívül, csak őzjei voltak ennivalóbbak. Mert kérem ez az utóbbi jó tulajdonság rendkívül sokat nyomott a latban. Hiszen, ha az ember kintlakó önkéntes, otthonról a szerény családi viszonyok miatt semmiféle néven nevezendő zsebpénzre sem számíthat valóságos kimeríthetetlen kincsésbányát jelent egy olyan lényos ház, ahol jól főznek.

Estéknél az öreg úr — így becéztem magamban a Médi apját — újságot olvasott, vagy valami elintézetlen ügynek aktáj között bohászko-

dott. S míg a felesége a háziasszonyok mindennapi munkájával, a harisnyastoppolásnál volt elfoglalva, mi ketten Médivel valamelyik bizalmas sarokban örültünk a jelennek. Kis száját még a legjobb dobostörténet is edesebbnek tartottam.

Voltak esték, amikor halk, szerelmes nótákat zongoráztam. Ezzel a tevékenységemmel főleg az anya legmagasabb elismerését érdemeitem ki, amely így hangzott:

— Valósággal művész maga Jenő!
Vannak rágalmak, amiket az ember nem utasít vissza.

Az igazat megvallva szívesebben hallgattam a Médi zongorázását, mert ha nem is volt művész, de legalább volt a játékában valami tartalom.

A bizalomnak ebben a pompás egyszerűségében és meleg családi légkörében teletkelt esteim. Szébbet és boldogabbat el sem tudtam volna akkor képzelni.

Lestenem! Ha az ember huszonegy éves. Ha odakint tavasz van és a mündér alatt egy kintlakó önkéntes szíve ficánkol.

Csak Franz von Gussbeth nem vette észre a tavaszt. Ellenben nap-nap után a kapukulcsot emlegette, amit én estéről-estére otthon felejtettem.

— Önkéntes! — mondotta egy májusi reggelen minden urazás nélkül. — Ha még egyszer átmerészkedik mászni a kapun, vagy feljelentem a kapitányánál kimaradásai miatt, avagy lepuffantom, mint egy közönséges tolvajt!

— De drága Gussbeth ur — próbáltam kienkesztelni a házigazdám — hiszen tavasz van és ilyenkor...

— Mit törődöm én a tavasszal. En csak annyit tudok, hogy maga egy semmiházi, aki még a kapukulcsot is otthon felejté!

Hivatalos közlemény a kisantant tanácskozásairól

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

Az állandó tanács újból kifejezésre juttatja a három állam elhatározását, hogy szigorúan ragaszkodik a benemavatkozás magatartásához, amelyet a spanyol események ügyében magáévá tett s hogy továbbra is támogatni fogja bármilyen ellenőrzési rendszer megszervezését, ami alkalmas arra, hogy a nemzetközi konfliktus veszélyét elhárítsa. A Kisantant tagállamai hűek maradnak az elvhez, hogy

a nemzetek függetlenségét tiszteletben kell tartani s hogy minden államnak szabadságában kell állania, hogy maga válassza meg a belpolitikai rendszert, amely neki legjobban megfelel.

Ha ez az elv nem tartatnék általánosan tiszteletben, tartani lehet attól, hogy minden ideológia, vagy doktrinar-konfliktus nemzetközi térre helyeződik át.

Az állandó tanács örömmel állapította meg, hogy Hull államtitkár július 16-iki nyilatkozatával, az Egyesült Államok értékes módon járultak hozzá a béke és a nemzetközi együttműködés ügyéhez. A Kisantant tagállamai, amelyeket mindig a jelen nyilatkozatban kifejezett elvek vezettek, örömmel üdvözlik e kijelentéseket, amelyek remélni engedik az európai államok és az Atlanti óceánon túli nagy köztársaság között, az együttműködés megerősítését. Az állandó tanács hangsúlyozza, hogy mennyire egyetért a békeszerződések szentségének elvével. A béke és a nyugalom érdekei megkövetelik, hogy ez így legyen s hogy semmiféle kérdés valamely szerződés módosítására vonatkozólag ne merülhessen fel s annál kevésbé történhessék döntés az érdekelt államok formális és szabadon megadott beleegyezése nélkül.

A Duna-medence helyzete

Az állandó tanács különös figyelmet szentelt a Kisantant államainak a Dunamedence többi államaival folytatandó politikájának és kifejezi reményét, hogy a viszony ezek között bizalommal teljesen fejlődni fog. A Kisantant államai nem mulasztanak el semmi alkalmat, hogy ebben a tekintetben jóakarataiknak bizonyosságát adják; az állandó tanács elégtétellel állapítja meg, hogy a Kisantant államai közötti kereskedelmi forgalom növekedésben van. Megvan győződve, hogy a Románia és Jugoszlávia között nemrég megkötött kereskedelmi egyezmények még érezhetőbb növekedéséhez fog vezetni.

A közlemény befejező része helyesli Van

Az unokaöccs öszinte részvétellel viselkedett szórakozottságom iránt és minden alkalmat megragadott, hogy azt a fránya kulcsot a zsembembe tegye. Ennek az eredménye az lett, hogy még kevesebbet törődtem a kapukulcsai. S ez lett a végzetem.

Arra jól emlékszem, hogy péntek este történt. Az öcskös még nem volt otthon. En pedig, miután a kaszárnyából az őrmesterem „jóvalábol” csak 3 óra tájban érkeztem haza, nem öltözködtem át civilbe, hanem úgy, ahogy voltam séttem Médiákhoz. Innen, tekintete a másnapi ünnepra, 11 óra után indultam hazafelé. Amikor a Cerna-utcába akartam befordulni, a bréndozásomból egy kellemetlen és főleg felháborító kiáltás zavart fel:

— Allj!

— A patrull! — szaladt rajtam keresztül a hidegrázás. Ez a találkozás azért volt reám néve kellemetlen, mert a kintlakó-igazolványom szerint 9 órán túl tilos volt a kimaradás.

A következő pillanatban minden igyekezetem odairányult, hogy a gimnáziumban feállított rekordomat a futásban megjavítsam. Zilálva értem a kapuhoz. Lázasan gyorsasággal forgattam ki összes zsebeimet a kulcskeresésben.

— A civillemben maradt! — állapítottam meg rémülten és görcsös sóhajjal sutogtam az ég felé a következő imát: — Istenem! Csak most az egyszer szabadíts meg a patrulltól!

Az ég azonban nem talált méltónak a kívánságom meghallgatására, mert ismét felhangzott a bösz kiáltás, ez alkalommal a másik oldalról:

— Allj!

Ez volt életemnek a leghalálosabban komoly pillanata. Két oldalról az őrzőpatrok veszélyeztetették a kintlakás napsugaras szabadságát, a kapun túl talán a legsötétebb halál leselkedik reám, ha

Zeeland akcióját a nemzetközi kereskedelmi forgalom fejlődésének útjában álló akadályok elhárítására vonatkozólag és utal III. Lipót belga király július 23-iki levelére, annak a meggyőződésének kifejezésével, hogy az hozzá fog járulni a nemzetközi gazdasági és pénzügyi együttműködés javításához. A közlemény végül bejelenti, hogy a legközelebbi értekezlet szeptember hónapban Genfben lesz, a népszövetségi gyűlés alkalmával.

A magyar fegyverkezés kérdése

Az utóbbi napokban a fővárosi lapok sokat foglalkoztak azzal, hogy a Kisantant-értekezlet tárgyalni fogja a magyar fegyverkezés kérdését. A hivatalos közlemény azonban kifejezetten nem szól erről, csupán annak egyrésztében van burkolt elutasító célzás erre vonatkozólag.

A *Curentul* szerdai száma hosszabban foglalkozik az ügygel. Bárdossi, bucaresti magyar

követ — írja — az értekezlet tartama alatt állandó összeköttetést tartott fenn Budapesttel és közölte Antonescuval a magyar kormány együttműködési óhaját. A kérdés egyszerű — folytatja a lap — a magyar felfegyverkezéshez való jog elismerése egyszerű formában, ami sokat segítene a Budapest és a Kisantant tagállamok közötti viszony javításán. A Kisantant történetében először történik meg, hogy a Kisantant felel Magyarország felhívására. Ez fejlődést jelent — fejezte be cikkét a *Curentul*.

A hivatalos közlemény kiadása után Antonescu nyilatkozott a sajtónak. Nyilatkozatában hangsúlyozta a Kisantant tagállamai között uralkodó összhang jelentőségét, továbbá a Franciaországgal való szövetség jelentőségét. Kifejezte örömét, hogy Románia az idegen minisztereket vendégül láthatja. Este díszvacsora volt, amelyen Antonescu és Krofta mondtak beszédeket. A bankett után Stojadinovic elutazott Sinaiból Tatarescuval, aki Filiasig kísérte őt. Éjjel után Krofta is elutazott Victor Bădulescuval, aki a határig kísérte őt. A király és Mihály nagyvajda tegnap délután Sinaiból Bucurestibe utaztak.

A spanyol nemzetiek diadalmas előhaladása Asturiában

Gijon város küldöttei felajánlják a meghódolást. — A saragossai harcokban a vörösek túszezer embert vesztettek és vezénylő tábornokuk is elesett

Salamancából jelentik: A Gijon felé előnyomuló spanyol nemzetiek fegyveres ellenállásra sehol sem találhatnak. A visszavonulóban lévő vörösek csupán sziklatömegek felrobbantásával és útak elzárásával igyekeznek az előnyomuló nemzetieket feltartóztatni. Az elmúlt éjszaka felrobbantották a Ferra de Esquado erődítmény hatalmas sziklatömbjét. A szikla azonban fennakadt és az út, amelyet ezzel elzárni akartak, továbbra is járható maradt.

A saragossai arcvonalon a nemzetiek vették át a támadó szerepét. A salamancai főhadiszállás most kiadott jelentése megállapítja, hogy a vörösek tiznapos offenzívájának eredménye a semmivel egyenlő. Kezdeti sikereik után mindenütt visszaverték őket és most ismét eredeti állásaikban vannak, ahonnan kiindul-

tak. Ez annál figyelemreméltóbb, mert a vörösek legjobb dandárja és rohamcsapatai vettek részt a küzdelemben, külföldi tisztek vezetésével. Az offenzívában több mint száz harcikos vett részt. A támadás több, mint 20 ezer emberbe került a vöröseknek és elesett a csapatok vezetője, Mihajlov szovjettábornok is.

Algéből jelentik: Kedden este 8 órakor a parttól öt kilométernyire, Delly és Tigvhirt között két torpedólovás érte a *Tmirjavez* vörös orosz gőzöst, mely szemet szállított Port-Saidba. A gőzös elsüllyedt, személyzetének sikerült megmenekülnie.

Salamancából jelentik: A salamancai rádió megerősíti azt a hírt, hogy Gijon város megbízottai érintkezésbe óhajtanak lépni a Franco kormány képviselőivel, hogy a város meghódolása tárgyában megbeszélést kezdenek.

Gussbeth beváltja fenyegetését és fegyverével tolvajként üdvözöl majd engem.

Am a kintlakás ösztöne nagyobb volt a halálfelelemléssel s ennek következtében másodpercek alatt a kapu tetején voltam. Férlét hajolt velem a rozoga alkotmány és ügyességemen kívül csak hagyományos szerencsémnek köszönhettem, hogy ki nem dőltem alattam. A másik percben már a lépcsőkön osontam felfelé. S amikor szobámba érve, vad sietséggel dobtam le magamról ruhadarabjaimat, hallottam a kapu alatt elrohánó őrzőpatrokat. Megmenekültem.

Amde szeretett és félve tisztelt házigazdám is meghallotta a végelgyengülésben szendész kapujának nyikorgását. Rögtön tudta azt, hogy valaki átmászott rajta.

— Feljelent a kapitányomnál, ha megtudja, hogy én voltam! — villant át az arcomon a véres gyanu. A kétségbeesést azonban mentőgondolat váltotta fel. Felköltöttem a hortyogó öcskőst és pihegve ujságoztam neki:

— Tolvaj van a házban!

Bajonettel és vonalzóval vonultunk ki a szobából. A fegyvert szorongató házigazdám először reám akart rohanni, de midőn látta felfegyverkezésünket és hallotta elfulladó jelentésemet, igazat adott annak a balsejtelmének, hogy az, amitől szíve mélyén félt, most bekövetkezett:

— Az önkéntes helyett, tolvaj ugrot át a kapun!

Mozgalmas élet indult meg erre a Franz von Gussbeth portáján. Az öreg százás és családjának összes tagjai átkutatták a ház minden zegézugát. A pincétől a padlásig. Azonban — amit mondanom sem kell — eredménytelenül. Erre aztán Gussbeth minden veszélyeztetett pontra, érte ezalatt főleg a dísznő- és tyukketrecek, egy-egy gyermekét őrnök állította. Telt belőlük elég

őrszem, mert őt nagykoru leányán kívül ugyanannyi kiskorú fiugyermek apjának is vallhatta magát. Öcskösömmel pedig visszatértünk nyugovóra. Szelid és boldog mosollyal és azzal a régi megállapítással dőltem az álom jótékony karjai közé, hogy:

— Minden jó, ha jó a vége!

Éjjel után iszonyatos dörrenés rázta meg a ház minden porcikáját. Az uvarra rohanva szörnyű látvány tárult szemünk elé. A sok vihart átélte és dicső évtizedekről sutogó kapu az udvar kőkockáin hevert. Rajta pedig egy emberi tömeg gomolygott, dühös rákacsolással és csatazajjal.

— Megvan a tolvaj! — kiáltotta az őrszemek mámoros tömege.

Közben lámpa is került a színhelyre és annak fényénél rémülten ismertük fel a tolvajnak vélt és ebben a minőségben alaposan elagalat emberben a földszinten lakó csizmadiát.

A szerencsétlen ember egy jólsikerült vásár után szesztől kábultan és kulacs nélkül tért haza. A kapura mászva, a virágként hajladozó alkotmány nem bírta el a megterhelést és hatalmas recsenéssel kidőlt.

*

Egy felsőbb rendelet alapján a kintlakó önkéntesektől visszavonták a kedvezményt. S mivel a haj nem jár egyedül, egy rosszul sikerült tábornoki szemle után pár hetes kaszárnyas-tomot kaptunk. Utána hadgyakorlatra mentünk. Ornan visszatérve Médiék után eredménytelenül érdeklődtem. Elköltöztek valami ismeretlen helyre. Nemsokára azután bucsut mondtam Sz... ódon falainak, öcskösömmel és Franz von Gussbethnek is, aki talán még most is azon gondolkozik, hogy ki mászott át azon az emlékezetes éjszakán, először a kapun.

A jövő világvárosa: egyetlen háttáml

Párizs 2037-ben

Beszélgetés a legnagyobb francia építésmestercel

Párizs, szeptember hó.

Száz évvel ezelőtt Párizs utcáinak egyáltalán nem volt még járdájuk. Pontosan szólva 1829-ben határozta el a párizsi városi tanács, hogy tekintettel az „omnibus” névvel újonnan forgalomba hozott közös szállító-kocsikra, fokozatosan minden utcát egy öl szélességben keskeny járdacsíkkal kell ellátni, hogy a járókelőknek legyen a lovak elől hova kitérniük. Ezek a járdákon természetesen két megtermett ember nem fért el egymás mellett. És száz évvel később, 1929-ben, a Párizs városi hatóság négyszázharmincezernyolcszáznyolcvanegy új hajtási engedélyt adott ki autózaporulatot jelent egy esztendő alatt. A mobilvezetőknek, ami kerekben félmillió párizsi körzetben minden tizenötödik ember autótulajdonos, az utcákon viszont gyalogosan életveszélyes a közlekedés, az autók pedig sort állnak és lépésben nem jutnak előre. A forgalom, mint a hangyabolyban, a föld alá szorult. A földalatti vasút, a „metropolitain” egyetlen állomásán, a Vincennes-in, három hónap alatt 3.723.000-en váltottak jegyet. Ez százévi fejlődés a világvárosban és ilyen minden világváros fejlődése. Hova jutnak utódaink további száz év múlva?

Cölöppaloták és légi utak

— Ebben a tempóban sehová — mondja Le Corbusier, aki elvitathatatlanul első építész Párizsban és talán az egész művelt világban. — Eppen az utolsó század fejlődése mutatja, hogy a városépítést szervezni kell. A nagyvárosok nem természetesen épültek ki Európában. Az évezredek kultúrcentrumok növekedésükben természetesen a forgalmi eszközökhöz alkalmazkodtak, régebben a lovakhoz és kocsikhoz, utóbb a gépjárművekhez és a közúti vasutakhoz. A városi kultúra fejlődésével azonban

a régen épült városok sorra csődöt mondtak:

sem a régi utcák nem bírják az újkori forgalmat lebonyolítani, sem a régi házak nem tudnak kényelmi vagy egészségügyi szempontból kielégítő lakhelyet nyújtani az embereknek. Ebből azonban nem következik, hogy a jövő század embere nem lesz város-lakó,

őt azt sem tartom valószínűnek, hogy a jövő városai roppant kiterjedésben egy- és két-családos házacskák tömkelegéből fogna állani. Ellenkezőleg: a városokat urbanizálni fogják. A forgalom a jövőben nem a föld alá fog szorulni egyre fokozottabb mértékben, hanem ellenkezőleg: a föld fölé nagy magasságba. Maguk a házak is fokozott mértékben fognak a magasba törni, oszlopokon fognak majd állni csakúgy, mint az ősember cölöppalotái, hogy alattuk szabadon maradjon a terület. A ház udvarán pedig óriási uszoda lesz a lakók kényelmére. Mivel a forgalom nem a föld szintjén zajlik majd le, az egész város területe parkírozható lesz. A parkokat a körülöttük lévő házakkal, melyekhez tartozni fognak, fedett folyosó köti majd össze. Hasonló fedett folyosó fogja összekötni egymással az egyes házakat is, melyek nemcsak sok emelettel magasabbak lesznek, hanem sokkal nagyobb terjedelműek is a maiaknál, valamennyiük önmagában is egy-egy épületkomplexum, összefüggő a többi komplexummal, elannyira, hogy

az egész világváros egyetlen roppant háttömbből fog állni.

— E roppant házakban minden lakásnak külön felvonója lesz, mind az emberek, mind autómobiljaik részére, melyeknek garázsa

közvetlenül a felvonó mellett épül majd a legmagasabb emeleten és a házak fölött futó magasvasúttal, illetve úttesttel lesz kapcsolatban. Ugyanott lesznek a bérkocsiallomások is, úgyhogy aki bérkocsit akar igénybevenni, annak legfeljebb ötven métert kell majd gyalognia, hogy elérje a magaspályán legközelebb eső taxiállomást. A föld felszínének parkírozott útjai, valamint az egyes emeletéken a háztömbökön végigfutó fedett és nyílt folyosók a sétálóknak lesznek fenntartva, míg a gépközlekedés a levegőben, a magaspályákon fog lefolyni.

Mi a „proletárépítkezés”?

— És ami a legfontosabb — emeli fel a szavát —, ezek a szobák, ezek a lakások nem lesznek a gazdag emberek privilégiumai, sőt típusát fogják alkotni a jövő proletárlakásainak is. Az én várostervezésem korántsem nagykapitalistákra van kiszámítva (mint ezt a szociálisták helytelenül állítják rólam, hanem ellenkezőleg, a nagy tömegekre, a proletáriátusra vagyok tekintettel. Olyan lakóhelyet akarok minden proletárnak nyújtani, amely ne csak egészséges legyen (mint ahogy ma egy lakás sem az), hanem adja meg a lakónak egyéni szabadságát és függetlenségét is. Fejlődési lehetőséget az ép lélek és ép test számára egyaránt.

A moszkvai kormány megbízásából én építettem fel Moszkvában a Centroszusz-nak, a fogyasztási szövetkezetek központi adminisztrációjának roppant tömbjét és a magam tapasztalata alapján mondhatom, hogy a moszkvaiak,

Természetesen a lakások is a technika kívánalmaihoz fognak idomulni.

— Hogy mi a jövő század építkezésének alapanyaga? A fém és üveg. Ezek az anyagok simák, egyszerűek és könnyen tisztíthatók. Üvegből lesz minden szobának az egyik fala is. Ez fogja helyettesíteni a mai ablakrendszert. Ezen az üvegfalon széles kékben fog majd bezúdulni a szobákba a napfény és a friss levegő. Ha tehát az egyes szobák 14 négyzetméter nagyok lesznek (és ilyen nagyoknak kell is lenniük), úgy az nemcsak egészségügyi szempontból fog elegendő helyet nyújtani, de egy a mainál jóval nagyobb kényelmet is lehetővé tesz a lakó számára. Ahogy minden organizmus egyes sejtek alapján épül fel, úgy a jövő század organikus megtervezett világvárosának is ezek a szobák lesznek a sejtjei, melyeken az egész városterv alapul. Ebből a higiénikus mintaszobából és nem az utcákból és terekből kell kiindulnia a mesternek, aki a jövő sugarasan építendő városát tervezni fogja.

kiknek annyi lehetőségük van új városépítésre, mint a kerek földön egyetlen más országnak sem, ezt a földadatot egész helytelenül oldják meg. Már az alapjelszavuk: „dezurbanizálni a városokat” is a legnagyobb mértékben helytelen. Ők azt mondják, hogy proletárépítkezést üznek, holott az övék a legisztaabb kapitalista építkezés. Az egyes ember számára 9 négyzetméter területet tartanak fenn, ami teljesen elégtelen. Centroszusz épülete körül egész üzleti városnegyedet, óriási irodaházakat építettek, de tanácsom ellenére nem 50—60 emeletes néhány épületóriást, hanem egész tömegét 7—10 emeletes buildingoknak. Ennek az lesz a következménye, hogy ez a városrész rövidesen túlszűfolyva lesz s tisztára lehetetlenné válik benne minden közlekedés. A mai úgynevezett proletárházaknak az az alaphibájuk, hogy nincs az a proletár, aki ilyen házban szívesen lakik.

B. K.

Szaporodnak a rablások, virul a ponyvairodalom

Szülők és tanárok fogjanak össze a szennyirodalom ellen

Detektív. Eddigi tapasztalataim alapján, amelyeket főként a detektívregények lapjairól s a gangsterfilmekből merítettem. úgy jelenik meg előttem, mint saszemű sapkás ember, aki ajka jobbcücskén Uppmann-szivart vagy gyökérpipát egyensúlyoz és homlokára csap, ha a bűntény helyén nyomra talál.

— Well — mondja megfontoltan — Patsy a Harlem-negyedbe megy, Watson pedig megfigyeli a brooklyni part raktárházait.

Ómaga, a mesterdetektív autóbá vágja magát, de mielőtt még be szállna a kocsiba, legalább is a ház kupolája zuhan százmázsás terhével közvetlenül a lábai elé. szerencsére azonban neki semmi baja sem történik, ki-rohan a pályaudvarra és gyökérpipáját szigorúan foga között tartva, megy a tettes után. Legalább két viadukt fölrobban, míg csodálatos módon megérkezik a büntett színhelyére, mérgezett török röpködnek feje fölött, de végül minden akadályt legyőzve, bilincsbe veri a tettest.

A detektív, már mint a detektívregények hőse, minden nyelven beszél, tisztában van a mérgekkel és ellenmérgekkel, pontosan célba talál, ha elsüti pisztolyát, kitűnően úszik, tudja, hogy a hullán lévő seb vágástól, ütéstől, vagy szúrástól keletkezett-e, s ha egy köbcentiméternyi csontdarabot talál, arról pontosan meg tudja állapítani anatómiai tudása folytán, hogy az emberi csontváz mely részéről pattant le.

Igy képzeltem el a mesterdetektívet.

És bizonyos, hogy még igen sokan, mások is, főleg az ifjúság tagjai, akik közül nem egy tévedt rossz útra a ponyvaregények elképpesztően fantasztikus történeteitől, amelyek olyan sok kárt, rombolást vittek és visznek végbe ma is az ifjúság könnyen befolyásolható lelkében.

A világháború előtt a bűnös egész életét át viselte ballépésének következményeit. Ma sokszor előfordul, hogy a börtönből szabaduló tettest diadalmenetben várják kéteshírű társai s úgy fogadják vissza, mintha misem történt volna. sőt, mintha hőstettet vitt volna véghez. Természetesen az ilyen hírek is igen káros hatással lehetnek az ifjúságra, épp ezért — az iskolaév küszöbén — kettőzött erővel kell küzdeni a ponyvairodalom ellen s az ifjúságot nevelő, szórakoztató könyvekkel és felvilágosító-sokkal kell visszatartani a mételyző detektív-históriától és a rossz társaságoktól, hogy ne kalandokra, hanem produktív munkára gondoljon s messzire vesse el magától a színes címlapokkal, hangzatos címekekkel csábító ponyvafüzeteket.

Megdöbbenően elszaporodtak a büntettek országrészünkben is, csak most számoltunk be egy megtévedt fiatal ember rablásairól, akit társai kényszerítettek a bűn útjára. A rendőrség sokszor maga is tehetetlen az utóbbi idők büntetésével szemben. Ezért a szülőknek, tanárnak közös erővel kell összefogni a ponyvairodalom ellen, — mert a „mesterdetektívek” történeti csak romboló, de sohasem javító hatással vannak az ifjú lelkekre.

Japán mély sajnálkozását fejezi ki a kínai angol nagykövet megsebesítése miatt

Egyebekben nem hajlandó teljesíteni az eléátételadásra vonatkozó angol jegyzéket? — Dé-Kina is belekerült a japán-kínai összetűzésbe

Londonból jelentik: Angliában kedden este az a hír terjedt el, hogy a japán kormány visszautasította az angol jegyzékben foglalt követeléseket.

Az „Ewening Standard” tokiói értesülése szerint beavatott japán politikai körökben úgy tudják, hogy a minisztertanács már végleg döntött az angol követelések ügyében és ez a döntés teljes mértékben elutasító. Japán nem hajlandó sem arra, hogy megbüntesse a támadásban résztvevő repülőket, sem pedig arra, hogy bármiféle biztosítékot nyújtson a jövőre nézve és megígérje, hogy hasonló esetek többé nem fordulnak elő. A japán kormány nemcsak hogy nem teljesíti az angol követeléseket, hanem maga állít fel követeléseket, így elsősorban azt, hogy a jövőben minden esetben értesíteni kell a japán katonai hatóságokat, ha angol diplomata utazásra készül a tényleges hadi övezeten keresztül. Egyetlen pontban előzékeny a japán kormány:

éspedig abban, hogy mély sajnálkozását fejezi ki a történetek felett.

JAPAN ALLITÁS: ELFOGLALTUK WUSUNGOT. KINAI ALLITÁS: TARTJUK WUSUNGOT ÉS AZ EGÉSZ JANGCSE-ÖBÖL PARTJARÓL VISSZASZORITOTTUK A JAPANOKAT.

Sanghaiból jelentik: Sanghai körül a keddi nap folyamán lefolyt harcokról ellentétes jelentések érkeznek. Japán részről azt jelentik, hogy a japán csapatok elfoglalták Wusungot és folytatják az előnyomulást északnyugati irányban. Wusung kikötőjét még a kínaiak tartják megszállva, de a kikötőnek hadászati szempontból jelentősége. Kínai forrásból viszont azt jelentik, hogy a kínaiak nemcsak kiszorították a japánokat, de elfoglalták a Jangcse egész partvidékét. A kínaiak állítása szerint a japánok állásai Lotientől a sanghaji víznyeregig húzódnak.

A nankingi nemzeti kormány nyíltan összefogott a délkinai kommunista kormányzattal

Csang-Kai-Sek egy vörös tábornokot nevezett ki főparancsnokul

Nankingból jelentik: A szovjetorszag állam és a nankingi kínai kormány között létrejött katonai szövetségi szerződés folyamánaként most jelentkeztek a kommunista vezetés alatt álló délkinai tartományok, hogy Japán ellen összefognak a nankingi nemzeti kormánnyal. A délkinai kommunista főszékhelye Kantonban van, ahol a nankingi kormánytól különálló szervezettel tartottak fenn. A nankingi kormány által vezetett nemzeti mozgalommal szemben a déliek pár év előtt harcban is állottak, de Csang Kai-Sek akkor visszazorította őket a Középkínába való előhatolástól. Viszont azonban Csang Kai-Sek nem törekedett arra, hogy maga a lel kommunista fészekre támadjon. Így bizonyos

vették a nankingi legfőbb haditanácsba.

Kína vörös és nemzeti kormányainak összefogása nem jelenti azt, hogy az egész Kína most közös kormányzat alá kerül. A nagykiterjedésű birodalomnak különösen a nyugati és északi tartományai mindig önállóságra törekedtek, s ha a nankingi nemzetgyűlést valamennyire számbavették is, a kantoni kommunista kormányt annál kevésbé. Most Nanking és Kanton összefogása az önállóságra törekvő tartományokban csak növeli a bizalmatlanságot és az elszakadási mozgalmak erejét.

REPÜLŐGÉPHARC KANTON FÖLÖTT

Shanghaiból jelentik: Kedden reggel japán repülőgépek jelentek meg Kanton felett és bombázták a várost. A bombázásban hét japán repülőgép vett részt.

Kanton város bomlásáról még nem érkeztek eléggé megbízható hírek. Az egyik jelentés szerint a kínai repülőek ellentámadásra szálltak fel, elűzték a japán repülőket és a hét gép közül kettőt lelőttek. A légi támadás áldozatainak száma igen nagy. A rendkívül sűrűn lakott városban leírhatatlan rémület lett arra, s a lakosság hevenyészett buvóhelyekre és pincékbe menekült.

MÉG NINCS VÁLASZ AZ ANGOL JEGYZÉKRE

Tokióból jelentik: A japán külügyminiszter kijelentette, hogy az angol jegyzékre adott japán válaszlátás koringó hírek meg ídőelőtiek, mert a japán kormány csak a támadás ügyében bevezetett vizsgálat eredménye után határoz a válasz tárgyában. Eddig még a támadó repülőgép nem zétűt meg sem állapították meg véglegesen.

KOLERA SHANGHAIBAN

Sanghaiból jelentik: A város körül eltemetetlenülheverő hullák ezrei veszedelmes kolerajárványt idéztek elő Sanghaiban. A hiányos egészségügyi berendezések és a nagy hőség szinte lehetetlenné teszik a járvány feltartóztatását. Az európaiak pánikszerűen menekülnek a városból, de az a veszély fenyeget, hogy Kína többi kikötőjében nem tudnak partaszállni, mert a Sanghaiban dúló kolerajárvány miatt nem engedik be őket a többi városokba. Valószínű, hogy a kikötőkben vesztézarat állítanak fel és bizonyos ideig itt helyezik el a Sanghaiból érkező menekülteket. Az amerikai hatóságok elhatározták, hogy az amerikai állampolgárságu asszonyok és gyermekek után most az amerikai férfiakat is elszállítják Sanghaiból.

A fogpép, amely természetes KARLSBADI Forrássót tartalmaz
HABZO-SZAPPANMENTES

A berlini pápai nuncius és a német birodalmi külügyi államtitkár tárgyalása

A tanácskozás egy óra hosszaiig tartott

Berlinből jelentik: Orsenigo pápai nuncius elhalasztotta szabadságát, mert Mackensen, külügyi államtitkár értesítette, hogy tanácskozni szeretne vele. A tanácskozás kedden történt meg és egy órahosszig tartott.

Bár az utóbbi napokban hivatalos körök bizonyos enyhülést állapítottak meg az egyház és a birodalmi kormány viszonyában, vezető katolikus körökben megállapítják, hogy az enyhülésnek semmi jele nem látszik. Azt hiszik, hogy a nemzeti szocialista párt mindent megtesz, hogy a nürnbergi pártnapon ne hangozzanak el éles támadások az egyház ellen. Ennek ellenére egyházi körök úgy tudják, hogy a konfliktus lényegére vonatkozólag semmi megílepetés nem várható.

Merényletet kíséreltek meg Trockij ellen

Mexikóból jelentik: Trockij ellen, aki egy iestőművész házában lakik, Mexikó-City közelében, kedden gyilkos merényletet kíséreltek meg. A házat állandóan rendőrök őrzik. Kedd este két nő beszélgetni kezdett a rendőrökkel, majd az egyik mellékcúzába csalták őket. A következő pillanatban óriási sebességgel egy autó rogtott a ház elé. A gépkocsiból négy állig felgyevertzett férfi ugrott ki és a bajárat felé rohant. A zajra a két rendőr is figyelmes lett és visszaroht a ház elé. A támadók egyike az egy rendőrt lelőtte. A fegyveres támadók, amikor látták, hogy sem tudnak behatolni a házba, újból elrohogtak az autóval. „Eljen Stalin” és „Eljen a vörös forradalom” felkiáltással.

Trockij kijelentette, hogy amióta Oroszországot elhagyta, ez már a harmadik kísérlet, hogy eltegyék láb alól.

Katona Jenő:

Az aszfalt apostela

Egy nagy sietnek, helyesebben szólva egy nagy életprogramnak rajza Sonnen-schein. Berlin híres apostoláé. Az egyház szocialis arcának apológiája ez a könyv.

Ara 40 lei és portó.

Kapható: könyvosztályunknál

A spanyol front Santander körül

Semmelweis tragédiája és más érdekes előadások az EME vándorgyűlésén

Odorheiu. Saját tud. A Muzeum Egylet vándorgyűlésének második napján is nagy közönség hallgatta a mindvégig lebilincselően érdekes előadásokat.

Az első előadó Józsa János tanár volt, aki a „Néhány elfelejtett székely irónk” címen Apáczai Cseri János, Cserei Mihály, Báró Apor Péter, Mikes Kelemen, Tózsér János, Bod Péter, Aranka György, Baróti Szabó Dávid, Kőrösi Csoma Sándor, Aranyosrákosi Székely Sándor, Bolyai testvérek, Kriza János, Szentiványi Mihály, Jakab Elek, Benkő Kálmán, Bálinth Gyula, Orbán Balázs, Bálinth Gábor, Bethlenfalvi Nagy Imre, Lakatos Károly, Jancsó Benedek, Jakab Ödön, Benedek Elek, Fülöp Áron, Gaál Mózes, Nagy Károly, Fülel Szántó Lajos, Tarcsafalvi Albert és Dózsa Dániel írói működéséről adott nagy figyelemmel hallgatott színes áttekintést.

Dr Schmidt Béla tg.-muresi orvos egy óras előadásban bilincselte le a hallgatóság figyelmét „Semmelweis tragédiája” címen. Tárgya iránt való meleg szeretettel szólott a kérdésről. Felvázolta, hogy a nemzetfenntartó jó édesanyák mit köszönhetnek Semmelweisnek a gyermekágyi láz leküzdése terén. Szólott arról, hogy ezt a nagy tudóst életében még orvostársai sem értették meg, azonban az utókor igazságot szolgáltatott emlékének.

László Dezső ref. lelkész az ifjúság problémájáról szólott. A mi kisebbségi helyzetünkben az ifjúság problémája abban áll, hogy miképpen találja meg az ifjúság a választ a kisebbségi kérdésre. A kisebbségi kérdés: miképpen tud egy népközösség nemzeti életet élni egy más faj által kormányzott országban, — fel van téve. Az idősebbek figyelmeztetése, nevelése között elsősorban az ifjúságnak kell a kérdésre

a választ megtalálnia. Azután arról szólott, hogy az ifjúság hogyan keresi a választ a kérdésre. Ujraértékeli a történelmet, demokratikusabb irodalmat akar, a népművészetet általánossá akarja tenni, világszemlélettel akar rendelkezni, tanulni akar az uralkodó fajtól s választás alapon álló realizmust sürget. Az idősebb nemzedék kötelessége az ifjúságot támogatni ebben a munkában, a fiataloknak pedig hallgatni kell az idősebbekre, hogy a kisebbségi kérdésre adandó válaszadásban egyek legyenek.

Vajda Ferenc ref. esperes Odorheiu város neve, keletkezése és a székely nemzet gyűléseiről tartott előadást. A város nevét a régi királyi Udvard várról és a székely főkirálybírák udvarhelyéről vette. Majd ismertette, hogy az 1555-iki nemzetgyűlésen foglalták össze a régi székely törvényeket és adták ki. Ez az első magyar nyelvű törvénygyűjtemény. A székely anyaváros a „székely” elnevezet 1623-ban vette fel. Az előadást nagy figyelemmel hallgatták.

Dr Szabó T. Attila tanár „A nyelv épsége” címen sok megzavartatni valót mondott el. Rámutatott arra, hogy mennyi idegenszerűség csuszott be nyelvünkbe, s mi ahelyett, hogy küzdenénk ellenük, továbbadjuk azokat. A nyelv épsége, tisztasága mellett való küzdelem mindenkinek szent kötelessége, mert nyelvében él a nemzet.

Szűcs Elemér „A sport társadalmi hatása” címen tartott előadást. A sport fejlődésének áttekintése után azt a nagy érdeklődést ismertette, amellyel a társadalom minden rétege viseltetik a sport iránt. A helyesen üzött sportot egészségesnek s annak felkarolását szükségesnek tartja.

Az előadások tovább folynak.

Több milliót adott jótékony-célra egy angol iparmágnás

A jótékony emberbarát élete — epizód-mozaikokban

Londonból jelentik: Lord Nuffield, Anglia egyik legnagyobb iparmágnása, az utolsó hónapokban több millió fontot adott jótékony és szociális célokra. Lord Nuffield, az egykori Mr. Morris, Anglia vezetőembereihez tartozik. A nyilvánosság azonban ennek dacára keveset tud személyéről, magánéletéről. Meghalt körében azonban írog néhány adoma a nagy emberbarátrol. Ezekből közlünk egy párat.

5 fontból 15 millió.

Tanulóéveinek befejezése után — egy mechanikus műhelyben — egy szombat délután a fiatal mechanikus következő kérésrel fordult anyjához: — Anyám, tudsz nekem kölcsönözni öt fontot?

Morrisne, aki éppen akkor olvasott valamelyik újságban egy cikket az egyre jobban terjedő játékszervevényről, megijedt:

— De, William! Ott egész fontra van szükséged? Eszednél vagy?

Mire fia elmondta neki, hogy kivesz egy pinchelyiséget, gépeket és szerszámokat szerzett be hitelbe s az öt font forgalmi tőkének kell.

Az évszázad fordulóján történt ez. S azóta az 5 fontból 15 millió font lett s az egykori kis gépésztanonc ma mint elnök áll a legnagyobb angol autó- és repülőgépgyár s több ipari konzern élén.

Mi a siker titka?

— Mire vezet vissza sikeret? — kérdezte Morris William Richardtól egy felsőházi tag, mikor kinevezték angol peerre.

— Végeredményben annak — felelte az új peer szűkszavú szárazsággal — hogy sohasem foglalkoztam a siker próbájával.

A pipa — mint gyógyszer.

Nord Nuffield elvesztette pipáját. Több esztendő volt ez a pipa s nikotinillata alkalmas volt egész tomegek szétugrasztására. Valamikor egy shillingbe került.

Egy napon a lord elborultan jelent meg irodájában. Soha senki még olyan rosszkedvűnek nem látta. Egy fontos konferenciát elhalasztott, ebédnél az egyes ételeket Lady Nuffield nagy bánattalá érintetlenül hagyta. A lady betegséget sejt-

tett s titokban telefonált a háziornosnak. Az meg is jelent, tette, hogy véletlenül s megpróbálta, hogy minden kérdészködés és vizsgálat nélkül képet akosson magának „a beteg” állapotáról.

— És már-már azon volt, hogy ezt tanácsolja:

— Egy kis idegfeszültség, három hét St. Moritzban — mikor belép a szobába a kertész:

— Az ön pipája ez, sir? — kérdezte a háziurat.

A lord felugrott, remegő kézzel ragadta meg a drága jóságot, rátöltött, rágyújtott, nagyot szivott belőle s ragyogó arccal kiáltotta:

— Szép ez a mai este! Mit szólna egy sakpartihoz, doktor? Fogadok, hogy 110 lépésben megmattolom!

10 font és a koldus

A Hydeparkban egy koldus megszólította a lordot. A lord egy shillinget adott neki.

— Ha en Lord Nuffield lennék, minden koldusnak legalább 10 fontot adnék! — vette el a shillinget a koldus.

— Engem pedig akasszanak fel, ha megteszem! — felelte Nuffield és tovább ment.

Hirtelen azonban megfordult s magához kiáltotta a koldust:

— Itt van a 10 fontja — mondta neki — de vallja be őszintén, csakugyan 110 fontot adna minden koldusnak, ha Lord Nuffield lenne?

A koldus gyorsan elsüllyesztette a 10 fontot, meglepette piszkos sapkáját s vigyorogva felelte:

— Sir, akkor én lennék a legnagyobb bolond a világon!

Megyesi Schwartz Antal dr.

Az isteni kegyelem Anyja

„Elmékedések Szűz Mária kegyelmi életéről.”

Ára 90 lei és porto

Kapható: könyvosztályunknál

Színes pósta

*

Már a csecsemők értelmi képességét is vizsgálják. Érdekes kísérleteket fejeztek be most az amerikai Yowa-egyetemen.

Ezek a kísérletek annak a megállapítását célozták, hogy milyen értelmiségi az a kisgyermek, aki még beszélni sem tud. Megállapították, hogy az a kisgyermek, amely a vizsgáló személységnek az ölében egyenesen ohaajt ülni, a 42 hónapos átlagos intelligenciáról tesz tanubizonyosságot. A hathónapos csecsemő utána nyúl annak a másik fakockának, melynek párját már átnyújtották neki. Ha a csecsemő dugót próbál az üvegbe illeszteni, 11 hónapos értelmiségi, hogy ha labdázni akar, akkor 15 hónapos kornak megfelelő értelmiségről tesz tanubizonyosságot. Megállapította még a vizsgálat, hogy a 16 hónapos csecsemő átlagosan már annyira intelligens, hogy a kulcsot bele tudja illeszteni a kulcslyukba. Azért a szülőknek nem kell megijedniük attól, ha gyermekeik az itt leírt értelmiségi próbákat nem állják meg. Az amerikai kísérletek eredményét még a tudományos világ nem vizsgálta felül.

A sztárok cipői. Londonban érdekes, habár nem a legizlésebb ötlete támadt egy cipőkereskedőnek, aki megfigyelte, hogy a moziban a nők mekkora csodálattal szemlélik a film sztárok cipőit. Az élelmes kereskedő erre Hollywoodba utazott és megegyezett a filmgyárakkal, hogy a sztárok által leggyakrabban használt cipőket kellő áron engedjék át neki. A cipőkereskedő azóta havonta több mint háromezer pár cipőt kap Hollywoodból, amelyeket kitérő árúval tud értékesíteni, mert nagyon sok olyan snob található a nyolcmillió városban, aki azzal dicsekszik, hogy a cipőjét néhány héttel ezelőtt Greta Garbo, vagy Joan Crawford viselte. Kezdő színészek és filmszínészek pedig kabalából veszik fel a hollywoodi sztárok levett cipőit, mert azt remélik, hogy ezekben a cipőkben ők is a világhír útjára léphetnek.

A sas és a szélkakas harcában a szélkakas győzött. Pármában egy nagy királyság megtámadott egy templomtornyon álló bádog szélkakast. A sas hatalmas szárnycsapásokkal ismételtelen neki-vágott a szélkakasnak, azonban a kiálló élesebb részek annyira megsebeztek, hogy szárnyai megsérültek. A sas végül lezuhant és ekkor elfogták.

Százezer frank a szeméttben. Cognac franciaországi városka egyik vendéglőjében ebédelt egy Saint Georges de Diodenne-i lakos, aki a fogások közti időt arra használta ki, hogy rendet csináljon pénztárcájában. Egész csomó papírt vett ki a pénztárca rekeszéből és mint értéktelen holmit, a földre szórta. Mikor hazatért, akkor tudta meg, hogy a nemzeti sorsjátékon 100.000 frankot nyert azzal a sorsjeggyel, amit Cognacban vacsorázás közben mint értéktelen holmit szort ki pénztárcájából. A következő vonattal lóhalálában visszautazott Cognacba, hogy átkutassa a vendéglő szeméttládáit. Számítalan segítőit talált ebben a munkájában, mikor pedig a városi szeméttelre is kiment elvesztett sorsjegye után kutatni, már valószínűs kis csapat követte. Mindeztől azonban a legszorgalmasabb kutatás ellenére sem sikerült az eldobott sorsjegyet megtalálnia.

Dillingen bajorországi városkában, amely a Duna mellett fekszik, furcsa halászsákmány került ki a Dunából. A Dunából homokot bányászó munkások az iszapos föld közül egy fekete szörnyeteket piszkáltak elő, amelytől úgy megijedtek, hogy azonnal agyonverték. Az állat hősiessé védekezett csapdosó farkával, de végül is a munkásereget erőlt vett rajta. Hozzáértők azután megvizsgálták az állatot, amelyről kiderült, hogy egy méter hosszú Mississippialigátor, amely hazájában, Észak-Amerikában négy méter hosszúságra is megnő. A körülbelül két-hároméves krokodil valószínűleg egy vándorcirkuszból szökött meg, vagy pedig egy krokodilbarát villatulajdonostól. A krokodil nyáron és ősszel a Duna békáival és halajjal táplálkozott. A téli hideg azután arra kényszerítette a véletlenségből most agyonvert állatot, hogy az iszapha és a homokba fúródva próbálta kihúzni a hosszú európai telet.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELEFIZETÉSI ÁRAK: Boltidőn: Egész évre 600, félévre 400
egyedévre 210, egy hóra 70 lel.

Magyarországon: Egész évre 90 P, félévre 25 P, egyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**

Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat sem örvény meg és nem adunk vissza.
Csakis válaszlevegős magánlevelekkel válaszolunk.

XI. Pius pápa a hitvallásos iskolákról

A Középeurópai Katolikus Kurír írja: Most ragyogtak el Olaszország területét azok az észak-amerikai olasz gyermekek, akiket a Duce évente meghív, hogy az óhazában töltsenek néhány hetet. A gyermekeket elutazásuk előtt fogadta XI. Pius pápa is, aki beszédében kijelentette, hogy nem talál eléggé lelkes szavakat akkor, amikor dícsérőleg kell szólnia a katolikus hitvallásos iskolákról. Különösen szívén jekszenek azok az iskolák, amelyeket Amerikában az egyházközségek mellett állítottak fel. Az a kívánsága, hogy minden egyházközségnek legyen meg a saját temploma és a saját plébániai iskolája is. Az egész egyháznak tudnia kell — folytatta a pápa emelt hangon, — hogy a pápa a hitvallásos iskolának majdnem olyan fontos-ságot tulajdonít, mint magának a plébánia-templomnak. Ha neki mint pápának választania kellene, mi a fontosabb, a hitvallásos iskola, vagy a templom felépítése, ez a választás igen nehezebbre esne. Először azt mondaná: Jöj-jön előbb a templom, azonban egész sorozat meggondolás és meggondolás beszél a hitvallásos iskolákról. Mert hiszen ez az iskola az éppén, mely megtanítja a gyermekeket, hogy templomba járjanak, az iskola az, amely megtanítja az embereket arra, hogy mi is tulajdon-éppen az Egyház.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Az idő javul, csütörtök délutánig zivatar sem valószínű, a hűlök kellemes marad.

SZEPTEMBER 8-IG MEGHOSSZABBÍTOT-TAK A SATUMAREI KIÁLLITÁST ÉS MINTA-VASÁRT. Saját tud. A satumarei Kereskedelmi és Iparkamara, mint a Kiállítás és Mintavásár rendezőse, tekintettel a kiállítás iránt megnyilvánuló széles érdeklődésre, úgy határozott, hogy a mintavásárt szeptember 8-ig meghosszabbítja. Az ötvenszázalékos vasuti kedvezmény szeptember 15-ig márd érvényben, az utasnak azonban öt napon belül vissza kell utaznia. A kiállítást és mintavásárt külföldről is sokan látogatták. Legutóbb a kassai Kereskedelmi és Iparkamara hatvan tagú kiránduló társasága érkezett ide a kiállítás megtekintésére.

* **Uj ügyvédi iroda.** Dr. Mike Antal megnyitotta ügyvédi irodáját Targu-Săuceşen, a járás-bírószékhely szomszédságában, Fenechiu közjegyző volt irodájának helységében.

Felmentették az alaptalanul megvádolt kántortanítót. Satu-Mareról jelentik: A törvényesek Dascăl-Bocianu tanácsa szerdán hozott ítéletet Mekker Ferenc turulungi kántortanító ügyében. Mekker a váddal állott a bíróság előtt, hogy ez év májusában azt a kijelentést tette a falu kocsmájában, hogy Turulung nem Romániában, hanem Magyarországon van. A kántortanító állítólagos kijelentését meghallotta volna Sofain Titu aljegyző és feljelentette Mekkert. A tanúk vallomásaiból bebizonyosodott, hogy Mekker a kijelentést csupán tréfából tette és a feljelentés minden komoly alapot nélkülöz. A bíróság a bizonyítási eljárás után felmentette Mekker Ferencet. Dr. Galea vezetőügyész fellebbezett az ítélet ellen.

* **Vese-, hólyag-, prostata és végbélbajoknál** reggelenként: éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz kiadása, hig ürülést és kielégítő emésztést eredményez, aminek következménye azután jóleső mekényebbülés szokott lenni. Az orvosok ajánlják.

Nagyszabású előkészületek a satumarei repülónapra. Satu-Mareról jelentik: A hatóságokhoz megérkezett a szeptember 8-iki repülónap engedélye. A nagyszabású repülónapra már minden előkészület megtörtént. Kedden Satu-Marera érkezett Jonescu Dessendre vezérfelügyelő, aki a város polgármesterének és a városi főmérnöknek társaságában megtekintette a repülőtér befejezésének munkálatait. A látottakkal teljes mértékben meg volt elégedve. A repülónapra eddig 18 repülő jelentette be részvételét. A Prahova Aero club is résztvesz az ünnepélyen. Vasile Vizitiu, a híres polgári repülő, aki külföldön számos díjat nyert vakmerő légi mutatványival, szintén a jelentkezők között van. A repülőtér építése egyébként közel áll a befejezéshez és minden remény meg van arra, hogy szeptember hó közepén Satu-Mare bekapcsolódik az országos légi forgalomba.

SZEPTEMBER 12-ÉN KEZDŐDNEK A KATONAI ELŐKÉPZŐSÜK GYAKORLATAI. A katonai előképzés oradeai parancsnoksága tudomására hozza az érdekelt ifjaknak, hogy az előképzés gyakorlatok Bihar megyében szeptember 12-én kezdődnek. Gheorghiu Dumitru alezredes.

ELTÜNTETÉK A MOSZKVAI KÜLÜGYI NÉPBIZTOSÁG SAJTÓFŐNÖKÉT. Párizsból jelentik: A Newyork Herald moszkvai jelentése szerint Mironov Baris, a külügyi népbiztosság sajtófőnöke nyomtalanul eltűnt. Mironov legutóbb egy Németországról írott könyvet adott ki, melyben támadta a hitlerizmust, de ugyanakkor több szemelvényt idézett Hitler beszédeiből. Emiatt azt vetették a szemére, hogy a hitlerizmus apostola lett. A sajtófőnöknek most nyoma veszett és senki sem tudja, hogy mi lett a sorsa.

Allandó zsebtolvajlások az adóhivatalban. Timisoara. Saját tud. A helybeli adóhivatalban igen gyakoriak a zsebtolvajások. Úgyes zsebtolvajok általában elég sűrűn látogatják meg a pénztárhelyiségeket másutt is s így a Nemzeti Bankban is fordult már elő jelentékeny zsebtolvajlás. Az adóhivatalban, miként nemrég jelentették, egy ügyvéd zsebéből loptak ki kétezeröt-ezáz leit — s most ismét ezt az ügyvédt szemelték ki a tolvajok. Schweiger Béla dr ügyvéd négyezer leit akart lefizetni az adóhivatalban. Körülbelül tízen álltak a pénztárablak előtt, amikor az ügyvéd kivette tárcájából a négyezer leit s hogy a pénz, amikor szükség lesz rá, kéznél legyen, azt a kabátja külső zsebébe tette. Amikor röviddel ezután az ügyvéd a zsebéhez nyult, a négyezer leit hiányzott. Egy fiatal ember követeltte el a lopást, aki az ügyvéd közvetlen közelében nyugtalankodott, tolokodott s az távozott el egyik pillanat alatt a lopás színhelyéről, ahogyan Schweiger dr a lopást megállapította. A tettesnek így nyoma veszett. Schweiger dr azonban másokkal együtt — akik a pénztárhelyiségben tartózkodtak — a rendőrségi nyilvántartóban, az egyik fényképről ráismerték a tolvajra. A fénykép egy sígheti zsebtolvajt ábrázol. A nyomozás megindult. Az időfizetők körében egyébként az a vélemény alakult ki, hogy az adóhivatalok, amelyek milliókat vételeznek be, rendőrt vagy detektívet esetleg más megbízottat állíthatnának szolgálata a pénztárhelyiségekben, hogy a közönséget megvédjék a folytonosan megismétlődő zsebtolvajásoktól.

* **Hatásos fegyver a fogkö ellen a Solvolith!** Mindenki tudja, milyen veszélyes a fogszu a fogak épségére, de kevesen ismerik a fogkö káros hatását. A fogkö lerakódik a fogakra és a foghús alá, gyulladással hozza a foghúst, meglazítja a fogakat és kihullásukat okozza. Naponkénti fogápolás SOLVOLITH fogpéppel megakadályozza ezt. A SOLVOLITH fogpép karlsbadi forrásból tartalmaz, miáltal eltávolítja a fogkövet és megakadályozza újabb képződését.

TANQUEREY—GZUMBEL

A TÖKÉLETES ÉLET

ASZKETIKA és MISZTIKA

Kapható a „Magyar Lapok” könyvosztályánál.

Kitűnő útmutató papok részére a lelkek vezetéséhez. Szerzeteseknek elsőrendű segítőtárs a lelki élet elmélyítéséhez. A keresztény életességére törekvő világiaknak nélkülözhetetlen. Tudományos értékét könnyed és kellemes stílusa, világos és gyakorlati szerkesztése nagyban emeli. A több mint ezer oldalas könyv — amely finom indiai papíron készült és azért alig nagyobb egy nagyobb méretű könyvnél —

ára: **230** lei

Feljegyzések

Tiszaföldvár szép, nagy magyarországi község, közel tizenháromezer lakossal. Erről szól a történet, amelyet most itt elmondunk.

Ezelőtt pontosan száz esztendővel Podmaniczky János, az akkori földesur ötszáz kereszt buzát ajándékozott a falu népének s meghagyta: abból takarék magtárát teremtsenek inséges időkre, megmentésük azzal a népet az uzsorától s aki segítségre szorul, azt segítsék.

Az alapítvány egyszerű falusi emberek kezébe került és máig is ők maguk kezelték. A munkát azzal kezdték, hogy a szép kis tőke segítségével néhány év múlva bérbe vették az ajándékozó báró birtokát. 1872-ben téglágerőt vettek a haszonból. Husz év múlva 12.000 forinttal megvették a falu másik téglagyárárt is. 1873-ban vágóhidat épített ez a közös népi tőke. 1875-ben iskolát alapítottak a megmaradt pénzből: az évek során négy iskolát és tanítói lakást épített a polgári alap — az alapítvány közszájon forgó neve ez — és saját pénzén állított tanítókat és valamennyi iskolát a háborúig a maga erejéből tartotta fenn. Ujabb tíz év múlva a tutajosoktól vásárolt fából fürdőt építettek maguknak, később hatalmas épületet emeltek a falu nagypiacán, melyben az összes társadalmi intézmények helyet kaptak. A legegyszerűbb szoba ebben a nagy házban az, ahonnan ezek az egyszerű emberek ennek a szép közös vagyonnak társadalom-építő munkáját irányítják. Az alap nagyrésze elveszett a hadikölcsönön, a készpénzt pedig elvitte a korona leromlása, az alap értéke azonban ma is eléri itteni pénzben a hatmillió leit s tovább dolgozik: most szülőföldre épít és az új iskola költségeihez járul hozzá.

Mi ennek a nagy sikernek titka? A válasz elég egyszerű: az értelmes összefogás és a becsületes sáfárkodás.

Nincsen falu nálunk, melynek ne volna valamilyen közös vagyona, ha azt nem is kapta ajándékba. Az egyik helyen borvízforrás, a másikon közös erdő, s ahol nincs eféle, maga a falu a vagyon. Az embereknek az együttélése, egymáshoz való közelsége, közös érdekei: már ez maga is nagy, lappangó érték, melynek a hasznát maga a falu láthatja: egyesületek, szövetkezetek, közös értékesítés és közös munka útján. Nem kell hozzá egyéb, mint — okos összefogás és becsületes sáfárkodás. A tiszaföldváriak száz esztendő példája mutatja. (Skin.)

A törvényszéki tárgyalásig szabadleltára helyezte az ügyészség a Simleul-Silvaniein letartóztatott színházjegyzéshamosokat. Saját tud. Megírtuk, hogy a rendőrség letartóztatta és a zalaui ügyészségre kísérte Feuerwenger Hermann clujfi fiatalembert, aki két nő társaságában, mint a cernauti „Arison” zsidó kabarétársulat tagja, színházjegyeket árult a városban, előadásra azonban nem volt engedélye. Az ügyészség, tekintettel, hogy Feuerwengernek Clujon bejelentett lakása van, a törvényszéki tárgyalásig szabadonbocsátotta a fiatalembert és két női tagból álló „szintársulatát”.

* **Láposy Erzsébet zenetanárnőnél,** Oradea (Str. Simeon Stefan 20.) a beiratások szeptember 1-én kezdődnek.

MIKOR KEZDŐDIK A TANÍTÁS A KÖZÉPISKOLÁKBAN? Oradea. Saját tud. Tegnap számunkban bucaresti jelentés alapján mi is közöltük azt a hírt, miszerint az ország középiskoláiban szeptember 15-én kezdik meg a tanítást. Munkatársunk szerdán délelőtt felkereste a „Gojdu” liceum igazgatóságát, ahol az iskolaév kezdetének időpontjáról a következőket mondták: Az eddigiek szerint a tanítás szeptember 9-én reggel 8 órakor kezdődik. Szeptember 8-án lesz a tanév ünnepélyes megnyitása. Arról, hogy a tanítás megkezdését elhalasztották volna, az iskola igazgatóságához még semmi hivatalos értesítés nem érkezett.

Üngyilkos lett felesége utáni bánatában. Timisoara. Saját tud. Göbb János hetvenhat éves magánzó kertjében az egyik cseresznyefára felakasztotta magát. Kis unokája talált rá, de akkor már halott volt. Az idős ember felesége áprilisban halt meg. Göbb annyira a szívére vette felesége halálát, hogy egyrészt vigasztalan volt, másrészt pedig betegesen ideges lett és mindig mondogta, hogy felesége nélkül nem tud élni. Most is az asszony sírjánál járt és igen idegesen tért haza. A temetői látogatás után követte el tettét.

* A bélben keletkező mérgek által okozott rosszulnéni egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserűviz, gyors és alapos bélkiürítő hatásánál fogva, a legjobb szolgálatot teszi. Az orvosok ajánlják.

Az oradeai háztulajdonosok a villanyáram mellékdíjainak leszállítását kérik. Már megemlékeztünk arról a mozgalomról, amelyet a Háztulajdonosok Szövetsége a villanyáram mellékdíjainak (villanyóra, villanykapcsoló díjai) leszállítását kérik s egyben kifogásolják az üzemi nyugtákon a repülőbéllyegek alkalmazását. A Háztulajdonosok Szövetsége ebben a tekintetben alaposan megindokolt kérvényt nyújtott be a községi üzemek igazgatóságához. Ez az akció a város összes villanyáramot fogyasztó polgárait érdekli, főleg nagy fontossága ez a kisfogyasztók érdekeinek szempontjából és remélhetőleg eredményre is fog vezetni.

* **Horváth Nusi** zongorapedagógus tanítását megkezdte, Oradea, Str. Baritiu 2. (Zsidó Liceummal szemben.)

Halálosvégi vasuti elgázolás. Oradea. Saját tud. Ma reggel hét óra előtt néhány perccel borzalmas vasuti elgázolás történt a pályaudvar közelében. A vasuti elgázolás áldozata Balla János 30 éves CFR fűtő. Balla, Gratianu utca 10. szám alatti lakásáról igyekezett szolgálatba. A hágói ut mellett húzódó hidon keresztül ment le a vasuti pályatestre, hogy szolgálatra jelentkezzen. Néhány lépést haladt csak a vasuti sínpar között, amikor a háta mögött az egyik éles kanyarban egy tolató mozdony tünt fel. A mozdonyvezető nem vette észre a pályatesten haladó vasutat és Balla János sem figyelt fel a mozdony közeledtére. Balla János szolgálati ládáját kezében lóbalva ballagott, amikor a mozdony a ládácskánál fogva elkapta és a kerekek alá dobta. A mozdonyvezető leállította a gépet, de már a kerekek alól csak Balla János szörnyen megcsontított testét tudták előhúzni. A mozdony kerekei tőből lemetszték a szerencsétlen vasutas bal lábát és bal karját. Balla még életben volt és csodával határos módon ő maga kérte vasutastársait, hogy hívják gyorsan a mentőket, hátha segíteni tudnak rajta. A mentők percek alatt megjelentek a tragikus vasuti elgázolás színhelyén, hordágyra emelték a szegény fiatal vasutast, akit haldokolva szállítottak be a kórházba. Dr Pop Virgil és dr Condra Gavrilá inspekciós orvosok azonnal amputálták a bal láb és a bal kar megmaradt csonkját. A műtét után Balla János elvesztette eszméletét. A katasztrófa minden pillanatban bekövetkezhet. A halálosvégi vasuti elgázolás ügyében az illetékes hatóságok azonnal megindították a vizsgálatot.

Főbelőtte magát egy pénzbeszedő. Timisoara. Saját tudósítónktól. A városi villanytelep Covatan Nicolae nevű pénzbeszedője a szomszédos Remetea községben, hétfőn reggel főbelőtte magát. A pénzbeszedőnek hiányai voltak — állítólag negyvenezer leinél nagyobb összeggel nem tudott elszámolni — s amikor hétfőn a vonattal a városba kellett volna jönnie, hogy munkába álljon, főbelőtte magát. A timisoarai mentők a kórházba szállították, ahol sikerült az öngyilkos fejéből a golyót eltávolítani, állapota azonban válságos.

Falusi hírek. Tg.-Mures. Saját tud. A mures-megyeyi Giurgiu járási székhely nagyközségben nagyobbarányu tüzvész pusztított. Benkő Márton gazálkodó nyári konyhájában tűz keletkezett az esti órákban, ami hamarosan tovább terjedt. A községi primitív tűzoltó felszerelés elégtelennek bizonyult s a vízhiány is nagyban hátráltatta a tűzoltást, míg végül is a tűz átterjedt a lakóházra, gazdasági épületekre. Csűr, istálló, felszerelés után a szénakazlakra került a sor a csűrös kertben. A tűz így megsemmisítette Benkő Mártonnak minden vagyonát, ami félmilliót is megközelített. A tűzvizsgálat fogja megállapítani a tűz okát. — Két halálos szerencsétlenségről is érkezett jelentés a tg.-muresi csendőrlégióhoz. Az egyik eset Ideciul de jos községben történt, ahol Morar Illés szolgálégény a Mures folyóra vitte fürdetni gazdája lovait. A 16 éves szolgálégény lóusztatás közben a ló hátáról a vízbe esett és ott lelta halálát. A gazdátlanul maradt két ló hazatért s csak akkor indultak a szerencsétlenül járt szolgálégény keresésére, akinek holttestét hamarosan meg is találták. A másik eset Porcesti községben történt, ahol a mezőri hazatérő gazda, Péter Zsigmond 54 éves ember a község határában szekereiről lefordult és szörnyen halt.

Temetések. Mányi Andrásné szül. Fehér Mária 57 éves korában meghalt. Temetése csütörtökön délután 4 órakor lesz a Haller-kápolnából. (Erdélyi „Concordia”.)

Any Dobrescu villamosvasuti hivatalnoknő 34 éves korában meghalt. Temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz a kórházból a Rulikovsky-temetőbe, (Caritas.)

Zürichi zárlat. Párizs 16.28 egynegyed, London 21.02 fél, Newyork 7.35 ötnyelcad, Brüsszel 7.37 fél, Milánó 22.05, Amszterdam 24.20, Berlin 17.05, Bécs — schilling 80.25, Prága 15.21, Varsó 82.35, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Felnyársalt a kerítés egy diótverő kislejt. Satu-Mare. Saját tud. Borzalmas szerencsétlenség színtere volt a satunaremegeyi Negresti község. Ardelean Demeter gazdálkodó tizenkétéves fia egy hosszú karóval a diófák termését verte le. Edesapja intelme ellenére a gyermek felmászott a fára s onnan ütötte a diót. Munkaközben egy vékonyabb ágra lépett, amely letört alatta s a kislejt a kerítésre zuhant. Az egyik hegyes karó szőszoros értelemben felnyársalta. Belefuródott a gyomrába és a háta közepén jött ki. Két ember azonnal kiemelte a gyermeket, segíteni azonban már nem lehetett rajta és pár percnyi kilődás után kiszendvedt. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

„PALOTAFORRADALOM” FENYEGETI A CIGÁNYOK KIRÁLYÁT. Varsóból jelentik: Palotaforradalom tört ki a cigányok között, akik csak legutóbb választották meg Januseket királyukká. Az „uralkodó” és a „miniszterelnök” teendőket ellátó Kwiek Rudolf között ugyanis súlyos nézeteltérések támadtak, amelyek olyan súlyosak, hogy még államcsinnyel is kell számolni. Erős mozgalom indult ugyanis, hogy a cigánykirályt el kell kergetni a „trón”-ról. Kwiek Rudolfot legutóbb felkeresték az újságírók, hogy megtudják, mi igaz a híresztelésekben? — *Nagyon rosszul mennek a dolgok — mondotta a cigányok miniszterelnöke, — mert az alattvalók nagyon elégedetlenek. Fivérem, Kwiek Sándor, aki a pénzügyminiszter, egy nézetlen van velem. A király úgy viselkedik, hogy mindenki elégedetlenkedik vele. A legnagyobb hiba az, hogy nagyon szigorú, semmi se nem ad pénzt, ami nem érinti személyében. Nem ad pénzt cigányjóléti célokra sem. Legutóbb az elhunyt cigánykirály özvegye beperelte Januseket a varsói törvényszéknél és nyugdíjat követelt a maga számára. A király nemcsak nem járult hozzá a nyugdíjhoz, hanem még alaposan el is verte az özvegy királynét. Hát lehet az ilyen állapotokat tűrni? A cigányminiszterelnök ezután megerősítette azokat a híreket, hogy „szó van újabb királyválasztásról és a cigányok társadalmi történelmi események előtt áll...” Ebből az utóbbi kijelentésből arra következtetnek, hogy *küszöbön az államcsiny, mert a királyt erőszakkal fogják letaszítani a trónról.**

Dráma a külvárosban. Targu-Mures. Saját tud. Tévedésből súlyos merénylet áldozata lett Ritz József kőművesegéd, akit Szabó Ferenc két másik iparossegéd társaságában a sötét utcán hétfőn éjjel megtámadott és késével több helyen súlyosan megsebesített. Csak a merénylet után derült ki, hogy Ritzben egy másik haragosat vélte felismerni Szabó s a gyengén világitott külvárosi utca sötétjében tévedésből támadta meg.

Találkozásom a Diplomátával

A magas politika mindig szerfölött érdekelt és különös tisztelettel adózott a birodalmak koronázatlan királyai: a diplomaták iránt. Oly csodálattal bámultam mesés sakkhúzásait, ide-oda utazásait és egyetlen vágyam az volt, hogy valaha saját szemem előtt történjék valamely világmegváltó diplomáciai lépés. Képzletben sokszor ültem a kipárnázott ajtó mögött, vagy robotgattam a Simptom lefüggönyözött szalonkocsijában, melynek kényelmes karosszékeiben komolyra ráncolt arccal, szivarfüstjének felhőjébe burkolva országokat ad össze vagy éppen kivon: öfelsége, a diplomata.

És ez az emésztő vágyam a napokban teljesedett. Olvasóm talán lázalomnak vagy rögeszmém délibábos csalódásának képzeli a diplomatával való találkozásom történetét. Pedig higgyék el, valóság volt.

Azt kénytelen vagyok bevallani, hogy nem így képzeltem el a találkozást és még véletlenül sem jutott eszembe, hogy a diplomaták autójával is szoktak járni. Mert az a diplomata, akivel engem összehozott a szerencse, az bizony autójával jött. Pontosabban nem is énvelem hozta össze a sors eszményképemet, hanem egy peceparti bérkocsival. Mégpedig oly erősen, hogy a gyönyörű csehszlovákiai rendszámot viselő „CD” jelzésű túrakocsi kissé szilánkokra aprította a bérkocsi sárhányóját.

Az eset a szemem előtt történt és nemcsak a diplomáciai jelzés húzott közelebb, hanem azt is tekintetbe vettem, hogy szerkesztőm epedve várja odabent a friss híryanagot. Így aztán végignézttem, amint a beteg kocsi bevonsozta az egyik mellékutca és amint (kérem tessék egész komolyan venni!) megindultak a tárgyasok a diplomata és a peceparti bérkocsi között.

Mondanom sem kell, hogy előbb csak a bérkocsi tárgyalt, de olyan felsőbb hatóságokat és olyan alvilági főurakat idézett szűrnél is cifrább körülrással, akiknek kisebb gondjuk is nagyobb volt annál, minthogy az ő súlyos kárával törődjenek. Rendőr sem mutatkozott a közelben s így én is zavartalanul nézhettem, miként száll ki kocsijából a diplomata s milyen derűs mosollyal fegyverzi le az edzett torkú konflisoffort. Alig váltottak néhány szót, a diplomata zsebébe nyúlt, természetesen mondhatatlan a kezébe adott valamit a már hajlongó kocsisnak s mintha mi sem történt volna, beült autójába és továbbrobogott.

Jómagam pedig jegyzetfüzetemet zsebbebe csúsztatva búsan néztem a mindjobban távolodó autó- és kocsiszámok után.

Hiába, nem volt lelkem beleszólni a diplomáciába.

(Márjasky)

Betörőtársaságot fogott a rendőrség. Targu-Mures. Saját tud. A rendőrség veszedelmes ötétagú betörő társaságot tett ártalmatlanná, amely végig rabolta a várost és a környező falvakat. Ezuttal egy külvárosi betörés alkövetésé alkalmával fogták el Kiriály Márton, Takács József, Szombatfalvi Mihály, László Márton és Balogh Lajos személyében az egész bandát. Bűnlajstromukon 74 betörés szerepel, nem kevesebb, mint 370 ezer lei értékben. Most az orgazdák felderítésén fáradozik a rendőrség.

Izgalmas jelenet a Németország—Esztország futballmérkőzésről.

Königsbergben találkozott a két ország válogatott tizenegye. A mérkőzést Németország nyerte 4:1 arányban. Képünk azt a pillanatot ábrázolja, amikor az észti kapus egy veszedelmes labdát tesz ártalmatlanná.

* Megrögzött székrekedésnél és annak mindentelké káros következményeinél a gyomorbélcsatornát reggelenként felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz alaposan kitisztítja, az emésztést és az anyagcserét előmozdítja, a vérkeringést megélienkiti s kellemes közérzetet és fokozott életkedvet teremt. Az orvosok ajánlják.

SPORT

Minden marad a régiben...?

A Nemzeti Bajnokság kettéosztása mellett döntött a szövetség

A „Curentul” fenntartja értesülését az egycsoportos beosztásról

Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Bajnokság A) csoportjának létszáma és beosztása tekintetében a labdarúgó szövetség délután 3 órától az esti órákig huzódó ülést tartott, hogy az elhangzott kifogásoknak és felszólalásoknak megfelelően az emlékeztető július 21-iki határozatát, amely tudvalevőleg az A) csoportot két tízes mezőnyre osztotta, újabb vizsgálat alá vonja. Noha Marinescu Gabriel, a szövetség lemondott alelnöke legutóbbi nyilatkozatában azt sejtette, hogy az A) csoport kettéosztását nem valósítják meg, a szövetség, mai ülésén, kénytelen volt korábbi határozatát, amely Tilea Viorel álláspontjának keresztülhajszolását jelenti, teljes egészében fenntartani.

Ezt a döntést tulajdonképpen nem kísérheti meglepetés, hiszen a szövetségnek nem is volt módjában másként határozni, mint úgy, hogy megerősíti korábbi állásfoglalását. A tulajdonképpeni feltűnést az a nyilatkozat jelenti, amit Plagino Gheorghe az UFSR-nek az A) csoport beosztása tekintetében döntő bíráskodási joggal felruházott elnöke adott és abban kifejezetten elkötelezte magát a bajnokság kettéosztása és a két tízes csoport mellé. Plagino ugyanis korábban azt a nézetét hangoztatta, hogy a feimerült elemintéket békésen, az érdekek összeegyeztetésével kell elintézni. Ez a határozat és a nyilatkozat azonban egyetlen közeledő lépést sem jelent a beosztás ellen tiltakozó egyesületek felé.

Érdekes, hogy a Curentul ennek ellenére fenntartja azt az értesülését, hogy a bajnokság csak szeptember 19-én kezdődik, mégpedig a régi tizenkettes létszámmal, tehát a Crisana és Unirea Tricolor nélkül.

A szövetségi ülés egyéb határozatai közé tartozik, hogy megkeresik Marinescu Gabriel lemondott alelnököt és arra kéri, vonja vissza a szövetség tisztikarából való kilépését. Egyben elhatározták, hogy a Belgrádba utazó nemzeti válogatottat Farcasanu, a Déli Liga elnöke kíséri el.

A német Cramm—Henkel az amerikai teniszbajnokság férfi párosának győztese. Newyorkból jelentik: Az amerikai teniszbajnokságok során a férfipáros elődöntőben a német Cramm—Henkel-pár legyőzte az amerikai Ryn—Hun együttest. A döntőt az amerikai Budge—Makó-pár (a Wimbledon győztes-kettős) ellen játszották le és a német pár 6:4, 6:4, 7:5 arányban győzött. Ez az első eset, hogy idegen pár bajnokságot nyert Amerikában.

PÉNTEKEN UTAZIK A ROMÁN VÁLOGATOTT BELGRÁDBA. Bucurestiből jelentik: Noha a Belgrádban játszó válogatott végleges összeállítása csak a csütörtöki timisoarai edzés után várható, beavatottak szerint az együttes végleges összeállítása ez lesz: Szadovszky — Sjera, Felecan — Vintila, Juhász, Raffinszky — Bindea, Kovács, Barátky, Bodola, Dobay. Nem lehetetlen, hogy a csapaton még változat a bizottság. A válogatott egyébként már pénteken elutazik Belgrádba.

110 M-ES GÁT: 13.8 MP! Strassburgból jelentik: Kírh Patrick futotta a fenti világrekordot a nemzetközi atlétikai viadalon. Ennél jobb időt Towns (USA) ért el (13.7 mp.). Az ő idejét azonban nem hitelesítették.

SZÍNHÁZ

Sík Sándor „Mennyei dal” című misztériuma és Emmet Lavery Vatikán-színműve a Thalia új műsortervében

Előadják P. Jánossy Béla „A pozsonyi kaland” című vígjátékát és terbevevették Lévay Lajos Szent Ferenc misztériumának előadását

Ösbemutatók, világirodalmi ciklus és a legjobb újdonságok a színház nagy gondtal és körültekintéssel összeállított műsortervében

Clujról jelentik: A színház nyári szünete pár nap múlva véget ér. Az irodákban már lázas munka folyik, a műhelyekben is szakadatlanul készülnek az új darabok diszletei, a tagokhoz pedig ma ment el az igazgatóság körlevele, amely a próbák megkezdésének időpontjával szeptember hetedikét, keddet jelöli meg. Szeptember 13-án már a zenekari próbák is megkezdődnek, úgyhogy az idén jóval korábban indul meg a színházi év, mint a múlt években.

Az igazgatóság már összeállította azokat a darabokat, amelyekből a jövő év műsora ki fog alakulni. Kádár Imre dr igazgató az alábbiakat közli velünk a színház munkatervéről:

A játékterv vázlata.

— A színház játéktervét természetesen azoknak a sajátos és sokszere feladatoknak megfelelően állítottuk össze, amelyeknek betöltésére vállalkoztunk. A zenei művek közé felvettünk néhány nagygényű darabot s megvásároltuk a budapesti színházi kiadótól a legnagyobb sikerű operetteket és zenés vígjátékokat. A prózai műsor pedig a művek három nagy csoportját foglalja össze. Az elsőbe tartoznak az ösbemutatók, tehát azok a magyar, legelsősorban pedig ardeali darabok, amelyeket elsőnek mi hozunk színre. A második csoportba a legújabb magyar és nem magyar darabok tartoznak, a mai színpadi termés legjava. A harmadik csoportot világirodalmi ciklus gyűjtőnéven állítottuk össze élő és holt klasszikusokból.

A drámai együttes feladatai.

— A három csoport darabjait — folytatja az igazgató, — az alábbi művek közül fogjuk kiválogatni, amelyeket már szerződésileg lekötöttünk:

1. Ösbemutatók: A Vígyszínházzal kötött ismeretes megállapodás értelmében mi adjuk először az ardeali ciklusukba felvett darabokat, tehát Bánffy Miklós: „Alvilág” és Kakassy Endre: „Vörös kör” c. műveit, továbbá az Erdélyi Helikon és színházunk legújabb drámapályázatának díjnyertes darabját. Ez a pályázat tudvalevőleg a szeptemberi helikoni találkozón dől el. Lekötöttük Szántó György: „Poseidon

leánya” c. színművét, Aprily Lajos: „Idahegyi pásztorok” c. drámáját, amelyhez Csiki Endre irt megbízásunkból zenét. Az Erdélyi Irodalmi Társaság rendezésében előadjuk P. Jánossy Béla vígjátékát, „A pozsonyi kaland”-ot, az író jubileuma alkalmából. Tervebevevük Lévay Lajos: Szent Ferenc misztériumának előadását. Meller Rózi legújabb darabját, „Az emberbarátok” c. komédiát nekünk engedte át első előadásra s Zilahy Lajos ígérte, hogy legközelebbi művét nálunk adhatja elő legelőször.

2. Modern szerzők újdonságai. Megvásároltuk Molnár Ferenc új vígjátékát, a Delilaht, Hunyady Sándor: Kártyaaffér hölgykörökben, Egyed Zoltán: Sziniiskola, Vaszary János: Szerelemről szó sincs c. vígjátékait.

Megvettük Sík Sándor misztériumát, A mennyei dalt, Losonczy Dezső zenéjével és Emmet Lavery Az Ur katonái szerzőjének új művét, amelynek címe: Egy óra a Vatikánban.

Megvásároltuk Karel Capeknek, a R. U. R. szerzőjének legújabb s máris világhírű színművét, A fehér kört, amelyet mi adunk először magyar nyelven, a munkásszervezetek rendezésében. A kulturközeledés szolgálatában előadjuk A. de Herz egy darabját Marton Lili fordításában és Eftimiu Prometeusát szabadteri előadásban.

3. A világirodalmi ciklus. Ebbe a ciklusba felvettük Katona: Bánk bánját és Vörösmarty: Csongor és Tündéjét, utóbbit Weiner Leo teljes zenéjével. Shakespeare: Coriolanját és Othellóját, Molière művei közül A képzelt beteget a felavatási balettel, Ibsen: Solness építőmesterét, Rostand: Cyranoját és Saffiókját, Shaw: Candiáját, Schönherr: Hit és szülőföldjét.

Az énekegyüttes játékterv.

— Megvettük Paulini Béla, Harsányi Zsolt és Kodály Zoltán immár világhíres vígoperáját, a Hány Jánost, amelynek előkészületeit nyomban megkezdjük s lehetőleg november közepére be is fejezzük.

— Megvásároltuk az alábbi operetteket, illetve zenés vígjátékokat: Szántó Armand, Szécsén Mihály és Carlo de Fries: A romantikus asszony, Vaszary János, Szécsén Mihály és Eisemann Mihály: Egy vidám éjszaka, Szilágyi—Keller—Harmath és Abraham Pál: 3:1 a szerelem javára, Rejtő—Kulinyi és Zsigmond Pál: Urilány szobát keres, Erdélyi Mihály: Sárgapitykés közlegény, Kiszely Gyula: A nagy kaland, Robert Katsher (a Csodabár szerzője): Gyertyafénynél, Halász Gyula és Eisemann Mihály: Macskazene, Armand—Marchand és Steinbrecker: Szabó a kastélyban, Rejtő—dr Sándor Jenő: Nincs szebb, mint a szerelem.

A fent felsorolt gazdag anyagból fogja az igazgatóság kiválasztani az idei műsor egyes darabjait, de a játékterv az évközi darabteremtés és a közönség érdeklődése szerint természetesen még módosul.

Kertész József hangversenye. Az oradeai Újságíró Klub téli helyiségében szeptember 10-án tartja meg önálló hangversenyét Kertész József, Kertész Sándornak, a színház volt népszerű gazdájának igen tehetséges fia. A műsor klasszikus művekből van összeállítva.

Hirdetmény

Valea-Strâmbă-i (jud. Ciuc) római katolikus egyházközséghez tartozó Tinka-Béta-telepen építendő kápolna felépítésére 1937 szeptember 8-ára alulírt egyháztanács a kömüves, ács, és asztalos munkálatokra árlejtést hirdet. Rajz és költségvetés a plébániahivatalban megtekinthetők.

Valea-Strâmbă. 1937. szeptember 1.

EGYHÁZTANÁCS.

A modern leánynevelés

nélkülözhetetlen eszköze a leánylélek problémáival foglalkozó könyv. A világirodalom e téren gazdag termékeiből legkiválóbb sikerű, eléggé nem ajánlható nuakák:

Gerely Jolán: A MŰVELT LEANY,

emelkedett szellemű tanácsadó az élet és társadalmi érintkezés minden kérdésében, fiatal lányok számára nélkülözhetetlen. **Ára: 110 lei.**

Gerely Jolán: HIVATÁS VAGY ROBOT?

A munka értékelése a krisztusi világnézet szemzőgéből. Felemelő, lelkesítő, sok gyakorlati tanácsot nyújtó. **110 lei.**

Gerely Jolán: ADD NEKEM A SZIVEDET.

Serdülő lányoknak kincseterő munka. A leány leghagyobb problémájáról, a férjhezmenésről szól, okos, finom hangon, lebilincselően érdekes módon. **Ára: 110 lei.**

Gerely Jolán: KI VAGYOK?

A szűzmáriás leánylélek kialakítására páratlan eszköz e könyv. A modern leánylélek minden problémáját leperget: színes, eleven képekben s felemeli valamennyit a szűzanyás eszme magaslatára. **Ára: 120 lei.**

Kapható: KÖNYVOSZTALYUNKNAL.

KÖZGAZDASÁG

Mezőgazdasági és ipari kiállítás Clujon

Clujról jelentik: A cluji Gazdasági Egylet szeptember hó 19—20. napjain Clujon, az E. G. E. Mureșan-utca 10. sz. alatti székházában, mezőgazdasági és ipari kiállítást rendez, amely iránt úgy a gazdaközönség, mint a mezőgazdasági ipar és gépgyárak részéről élénk érdeklődés nyilvánul meg széles körben.

A kiállítás célja a mezőgazdasági termelés színvonalának emelése, a mezőgazdasági szakismeretek és gépkultúra népszerűsítése.

A kiállítás tárgyai, a mezőgazdasági termények, termékek, nemesített gabona, takarmány stb. vetőmagvak, konyha-, gyümölcs- és virágkerti termények és termékek, nyersen és feldolgozott állapotban, faiskolai termékek, gazdasági gépek, eszközök és anyagok, állattenyésztési, tejgazdasági gépek, eszközök és anyagok, háziipari cikkek stb.

A kiállítás kitételei számára érmek, oklevelek és pénzdíjak állanak a bíráló bizottság rendelkezésére. A kiállításra szóló bejelentések a következő címre küldendők: Cluji Gazdasági Egyesület Cluj, Str. Andrei Mureșan 10. — A bejelentési határidő szeptember 15. Minden, a kiállítással kapcsolatos kérdésben felvilágosítást nyújt az egyesület titkári hivatala (telefon 24—58).

A kiállítás napirendje a következő: szeptember hó 19-én, vasárnap

d. e. 8 órakor a bíráló bizottság gyűlése. D. e. 10 órakor ünnepélyes istentisztelet a kétágú református templomban. Prédikál: Kádár Géza gen. dir. par. lelkész. D. e. 11 órakor a kiállítás ünnepélyes megnyitása. D. u. 4 órakor a E. G. E. díszközgyűlése a ref. teológia dísztermében. Tárgysorozat: 1. Gazda dalárdák éneke. 2. Elnöki megnyitó: tartja Balázs István elnök. 3. A nap jelentőségét méltatja Török Bálint, az E. G. E. igazgatója. 4. A gazda dalárdák éneke. 5. A búzafajtaokról és az őszi vetőmagszükséglet közös beszerzéséről tart előadást pusztakamarási Szász Ferenc. 6. Tejgazdasági előadást tart Molnár Ferenc. 7. Gazda dalárdák éneke. Este díszelőadás a Magyar Színházban. Előadás előtt a gazda dalárdák éneke. A kiállítás megtekinthető d. e. 9 órától déli 1 óráig és d. u. 3 órától este 7 óráig. Szeptember hó 20-án, hétfőn, d. e. 9 órakor: bemutatóval egybekötött ekeverseny és gazdasági gépbemutató a Békás előtti tarlókon. A bemutatón és versenyen résztvevni szándékozó gépgyárak és kiscsapatok, e szándékokat szeptember 1-ig tartoznak bejelenteni. D. u. 4 órakor: az ekeverseny eredményeinek kihirdetése a kiállítási teremben.

A kiállítás vidéki résztvevői és látogatói, kedvezményes, hétfégi vasúti jeggyel utazhatnak Clujra.

Tartós és állandó jellegű drágulás a világpiacon

A kivitel értékemelkedésével párhuzamosan megdrágulnak a behozatali cikkek

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium kimutatási osztályának most közzétett statisztikai jelentése szerint ez év első öt hónapjában 39.8 millió métermázsza árut exportáltunk 12.1 milliárd lei értékben, az import pedig 2.4 millió mázsza volt 6.9 milliárd lei értékben. A múlt év hasonló időszakában az import 2.3 millió mázsát tett ki 4.7 milliárd lei értékben, az export pedig 35.5 millió métermázsza volt 6.2 milliárd lei értékben. Az adatok bizonyossága szerint tehát

menységileg jelentéktelen volt a behozatal növekedése, viszont az érték több, mint kétmilliárdal növekedett,

ami a behozott áru drágulását mutatja. Ez a tünet általában jellemző az előszeretettel meselien kedvezőnek esetelt külkereskedelmi viszonyokra. Tárgyilag szemmel megítélve a számszerűleg jelentős mértékben megnőtt kiviteli releség vásárlóértékét, nem szabad túlbecsülnünk, hiszen

a világpiac a tartós és állandó jellegű drágulás hatása alatt áll.

Az export mennyiségileg mintegy 10 százalékos emelkedést mutat, érték szerint viszont az emelkedés megközelíti az 50 százalékot, ami azzal magyarázható, hogy az exportált árukért kedvezőbb árakat sikerült elérni a külföldi piacokon. Ez természetesen is, hiszen nekünk is drágábban kell vásárolnunk. Ha kivitelünket a főbb exportcikkek szerint vizsgáljuk és összehasonlítjuk a múlt év első öt hónapjának adataival, úgy a következő képet kapjuk: Legfontosabb kiviteli cikkünk változatlanul a kőolaj és ennek termékei. Sajnos, termelésünk csökkenése miatt az export visszaesett: 1936 első öt hónapjában 26.905.347 métermázsát tett ki az export, idén ugyanennyi idő alatt csak 23.361.479 métermázsza volt a kivitt áru mennyisége. Pedig a kőolaj világpiaci ára emelkedik, ezt bizonyítja, hogy a kevesebb exportáruért a tavaly bevételzett 3.410.175.000 lei helyett idén 4.861.136.000 leit kaptunk. Az exporttermékek között második helyet a gabona foglal-

ja el. Ennek exportja a következőképpen alakult:

	Súly méter- mázsában	Érték ezer leiben
1936. első öt hónapja	3.970.998	1.063.249
1937. első öt hónapja	10.379.359	4.504.920

A gabonakivitel tehát nem egészen háromszorosára növekedett, az érték pedig majdnem négy és félszeresére, ami azt jelenti, hogy a román gabonáért külföldön elért ár több, mint 50 százalékkal javult egy esztendő alatt.

Az egyéb növényi termékek exportja 18 százalékos emelkedést ért el mennyiségileg, érték szempontjából pedig az emelkedés több, mint 60 százalékos, ami azt jelenti, hogy az ilyen termékekért mintegy 40 százalékkal jobb árat kaptunk ebben az évben, mint a múlt esztendőben.

Igen kedvezően alakult tűzfakivitelünk is. A kivitt fa mennyisége mintegy 50 százalékos emelkedést mutat, az érték emelkedése pedig 95 százalék, ami azt mutatja, hogy ez év első öt hónapjában az exportált fáért hozzávetőlegesen 33 százalékkal magasabb árat sikerült elérni, mint a múlt év hasonló időszakában.

A múlt év első felében még nagyobbáru nyersbőrexport volt, ez év első negyedében már életbelépett nyersbőrkiviteli tilalom és így mennyiségileg egyharmadra csökkent a bőr és bőráruk exportja. Ezzel szemben érték szempontjából 30 százalékos növekedést ért el ezeknek az áruknak kivitele, ami azt jelenti, hogy a készbőráruk kivitele fokozódott ebben az évben a múltévvel szemben.

Terménypiac. A piac változatlan, a holland buzakivittel kapcsolatban bizonyos áremelkedésre lehet számítani. A zab kisebb áresést szenvedett, a kukoricakilátások pedig korántsem a legkedvezőbbek. A legtöbb helyen attól tartanak, hogy nem fog kellő időben beérni. Buza mázsája: Bucurestiben 495, Brailában 480, Constantan 480, Galatiban 475, Timisoarán 430 és Clujon 460 lei. Rozs: Bucurestiben 485, Constantan 450, Galatiban 460 lei. Árpa: Bucurestiben 375, Brailában 330, Constantan 330, Galatiban 325, Timisoarán 360, Clujon 370 lei. Zab: Bucurestiben 415, Brailában 380, Constantan 360, Galatiban 350, Timisoarán 330, Clujon 385 lei. Kukorica: Bucurestiben 380, Brailában 395, Galatiban 330, Timisoarán 310, Clujon 360 lei. Mák: a cluji árutózsde 23 lei kg-ja. Fehérbab Constantan 710 lei. Allatárak Clujon: Teljesen hizott sertés 27 lei, hizott marha 20 lei, növendékállat 15—16 lei, vékony, feldolgozásra alkalmas növendékállat 14 lei, szopósborju 1500—2000 lei, fejőstehén szavatolással 9—10.000 lei, igásőrkörparja 15—18.000 lei, igásló párja 18—20.000 lei, kocsiló párja 20—22.000 lei.

Főtisztelendő Piébánia Hivatal

Tisztelettel értesitem az ösezes Főtisztelendő piébánia hivatalokat és más egyházi intézményeket, hogy férjem halála után nagymultu építési irodájának vezetését sajátmagam vettem át és azt férjem általánosan ismert, becsületes munka-szellemében kipróbált szakembereimmel és tökéletes szakmai felszereléssel irányítom. Továbbra is elvállalok és végrehajtok mindenféle szakmába vágó munkát, ha templomot, iskolát vagy más egyházi épületet kell építeni, átalakítani, tatarozni. Megkeresésre, saját költségemen szakemberem a helyszínre utazik. További szíves pártfogást kér

ÖZV. BALINT DÁNIELNÉ
Oradea, Strada Academiei No. 2.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.) Cím a kiadóban 10 lei.

Adás-vétel

Singer
varrógép, sülyesztős, alig használt eladó. GIRO iroda, Oradea, Str. Vlahuta 4. szám.

Régi
arany, ezüst, briliáns tárgyakat veszek magas árért, ékszereket olcsón javítok. **Herbst** óra, ékszeráruház, Oradea, Regele Ferdinand 3. szám.

Ebédli
szép, barna selyem függönyök jutányos áron eladó. Oradea, Strada Vlahuta 16. fsz. bal.

Hűlőfőle

Andrási
zenetanfolyam, Oradea, Str. Alexandri 13. Félvétel: szerda és szombat délután.

Kimondott
egészséges magánhá- zunkba szép, nagy vilá- gós buterított szobát két uri leánynak kiad- nánk, vagy fiatal há- zaspárnak. Esetleg el- látásra tanuló leányka- kat is vennék. Zongor- ra és fűtőszoba, rádió használat. Oradea, Pop Danila-utca 1.

Biztosan megszabadul a sváb és ruszli bogar- raktól, hangyáktól, stb., ha „Neotox” bogáritó szert használ. Kapható minden szaküzletben. Megrendelhető: Ajtay gyógyszerárában, Ora- dea, Str. Vlahuta No. 46. Még — minden vevő megvált elégedve hatá- sával.

Lakás

Jobb leányt
fogad keresztény kis család. Oradea, Regele Ferdinand 69. I. em. 5.

Iskolás leánykát
teljes ellátással felve- szünk. Leányiskolákhoz közel. Oradea, Str. Jon Ghica 13. szám.

Kiadó
modern 3 szobás, kom- fortos magánlakás, Oradea, Str. Moldova 41. Barmikor beköltöz- hető. Értekezés Ep. Pavel 9. szám.

Központban
4 szobás lakás szeptem- ber 15-re és egy egy- szobás, konyhás lakás azonnal kiadó. Oradea, I. G. Duca 23.

Kiadó
kertes házban 3 szo- bás, fűtőszobás lak- kás november 1-re. Oradea, Str. Ciordas 38. szám.

Keresek
azonnalra vagy novem- ber 1-re gyermektelen házaspár részére 1 szo- bás, előszobás lakást. Címeiket a kiadóba kü- rek.

Alkalmazás

Uj házba
házfelügyelőnk gyer- mektelen házaspár és mindenek szakácsné azonnalra felvétetik. — Oradea, Str. Matei Ba- sarab 8. szám.

Intelligens leány
elmenne gyermek mellé egész vagy fél napra. Cím: Str. Fabricilor 18. sz. 1-6 ajtó. Oradea.